

Tartu Ülikool

Loodus- ja täppisteaduste valdkond

Ökoloogia ja maateaduste instituut

Geograafia osakond

Bakalaureusetöö inimgeograafias (maht 12 EAP)

**Ühised tegevused kodukohas ja nende olulisus kogukonnatunde
tekkimisel Karlova näitel**

Mairin Tann

Juhendaja: MSc Ingmar Pastak

Kaitsmisele lubatud:

Juhendaja:

Osakonna juhataja:

Tartu 2018

Infoleht

Tegevused kodukohas ja nende olulisus kogukonnatunde tekkimisel Karlova näitel

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks on uurida Karlova elanike ühiseid tegevusi kodupiirkonnas ja nende mõju kogukonnatunde tekkimisel. Uurimuse käigus võetakse vaatluse alla elanike meelest kõik kogukonda ja kogukonnatunnet kujundavad aspektid Karlova linnaosas. Töö raames on läbi viidud küsitlus Karlova elanike seas kui ka intervjuud erineva aktiivsusega kogukonna liikmetega. Tulemustest selgub, et ühised tegevused avaldavad kodupiirkonna arengule ja ühtsustundele suurt mõju ning Karlova elanike jaoks on oluline kogukonnas inimestega läbi käia ja oma linnaosa identiteeti hoida. Samuti on kogukonnatunne Karlovas tugevalt seotud eluruumiga.

Märksõnad: sotsiaalne kapital, sotsiaalne sidusus, kogukond, kogukonnatunne, ühised tegevused, Karlova

CERCS kood: S230 – Sotsiaalne geograafia

Joint activities in home neighbourhood and their impact on sense of community: the case of Karlova

The aim of the present Bachelor's thesis is to study the joint activities in Karlova district and the influence of those activities in creating a sense of community. The study investigates the aspects that residents of Karlova perceive as influencing factors of shaping the community and the sense of community. A survey among Karlova residents as well as interviews with four residents of different active participation levels in the community were conducted in the framework of this thesis. The results reveal that joint activities have great impact on the development of the home neighbourhood and the sense of unity whilst Karlova residents value close-knit ties with community members and maintaining the identity of their district. The sense of community in Karlova is also closely associated with the living space.

Key words: social capital, social cohesion, community, sense of community, joint activities, Karlova

CERCS: S230 – Social geography

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Teoreetilised lähtekohad	6
1.1. Sotsiaalne kapital	6
1.2. Sotsiaalne sidusus läbi ühiste tegevuste	7
1.3. Kogukonna roll ühiskonnas	9
1.4. Kogukonnatunne	10
1.5. Uurimusala kirjeldus	13
1.5.1. Karlova linnaosa	13
1.5.2. Karlova kogukond ja tegemised	13
2. Metoodika ja andmed	15
2.1. Kvantitatiivne andmeanalüüs	15
2.2. Kvalitatiivuuring	16
3. Tulemused	18
3.1. Kvantitatiivse küsimustiku tulemused	18
3.1.1. Vastajate iseloomustus	18
3.1.2. Ühised tegevused	19
3.1.3. Kogukonnatunnetus	21
3.2. Teemaatiline analüüs	24
3.2.1. Ühine elulaad	24
3.2.2. Identiteet kui uhkus	25
3.2.3. Sõbrunemine lähikondlastega	26
3.2.4. Aktiivsuse olulisus	28
3.2.5. Sarnane mentaalsus	29
3.2.6. Põlvkondlikud sidemed	30
4. Arutelu	31
Kokkuvõte	33
Summary	35
Kasutatud kirjandus	37
Lisad	41

Sissejuhatus

Viimastel aastakümnetel on Eestis toimunud linnastumine, mille tulemusena kolitakse järjest enam maalt linna. Võrreldes maapiirkondade eluga on peetud linna sageli kontrastina intiimsuse hävitajateks, olles inimestele pelgalt elukoht ning kaotades kogukonnatunde (Gottdiener, 1994). Kui juba aastaid tagasi oli maapiirkondades küllaltki aktiivne kogukonnaelu, siis nüüd on hakanud see tekkima ka linnades erinevatesse linnaosadesse. On loodud asumiseltse ja ühendusi oma piirkonna elanike koondamiseks (Viltrop, 2016).

Individualismi ajastule viidates on levinud uskumus, et tänapäeval on vähem sotsiaalset sidusust ja kogukonnatunnet erinevates piirkondades kui mõni aeg tagasi (Colic-Peisker ja Robertson, 2015). Teisalt viitavad linnaplaneerimises toimunud muutused pigem kogukonnakesksema linnaruumi väärtustamisele. Ka linnaplaneerimises tegeletakse järjest rohkem kodanike kaasamisega linnaruumi arendamisel (Amin, 2008). Proovitakse arendada kogukonnaelu ja -tunnetust, et inimesed oleksid ise aktiivsemad oma kodukoha heaolu ja enda heaolu eest kodukohas. Samuti kasvab kogukondade enda kaasatuse roll (Gottdiener, 2010). Kogukonnast on saamas justkui vahelüli, mis ametnikke kodanikega ühendab. Seetõttu on oluline kogukond kui hea elukeskkonna alus, mis seob inimesi ruumiga ning väga erinevaid inimesi oma kodukohaga. Inimesed ei lähtu tänapäeval oma elukoha valikul enam pelgalt asukohast ja kinnisvarahindadest, vaid järjest rohkem mängivad rolli ka meeldiv elukeskkond ja kogukonna identiteet. Antud uurimus põhineb seisukohal, et kogukond on kindlal territooriumil ehk siinkohal Karlova linnaosas paiknev inimeste grupp, kellel võiksid olla ühised eesmärgid oma kodupiirkonna elu edendamisel ning kes on seotud suuremal või väiksemal määral läbi ühiste tegevuste.

Sotsiaalset sidusust üksikisiku tasandil ning suhetes naabritega on uuritud palju, kuid seda, kuidas ruumi kodustamise praktikad ehk ühised tegevused mõjutavad kogukonnatunnet, eriti eesti kogukondades, on uuritud vähe. Samuti on uuritud vähe linnades ja linnaosades paiknevaid kogukondi. Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks on otsida seoseid ühiste tegevuste ja kogukonnatunde vahel ning teha kindlaks, mis elanike hinnangul nende kogukonnatunnet mõjutab Karlova linnaosa kogukonna näitel.

Bakalaureusetöös on püstitatud järgnevad uurimusküsimused:

1. Millised on Karlova elanike ühised tegevused?
2. Mida mõistavad Karlova elanikud kogukonna ja kogukonnatunde all?
3. Millised tähendused on erinevatel ühistel tegevustel ja kuidas seda seostatakse kogukonnatundega?

Töö kombineerib kaks uurimismeetodit: kvantitatiivne veebiküsitlus ning kvalitatiivne intervjuu. Küsitluse puhul kasutatakse vastajateni jõudmiseks juhuvalimit, et selekteerida välja aktiivsed liikmed. Intervjuude puhul kasutatakse töös suunatud valimit kogukonnas erineva aktiivsusega Karlova elanike leidmiseks. Intervjuude analüüsimiseks kasutatakse temaatilise analüüsi meetodit.

Antud bakalaureusetöö koosneb neljast osast. Esmalt antakse ülevaade käsitletava teema teoreetilisest taustast ning valitud uurimusalast. Töö teises osas selgitatakse andmete kogumiseks ja analüüsimiseks rakendatud meetodeid. Kolmandas osas antakse ülevaade saadud tulemustest ning sellele järgneb arutelu ja järelduste peatükk.

1. Teoreetilised lähtekohad

1.1. Sotsiaalne kapital

Sotsiaalse kapitali mõistet on käsitletud teooriates erinevalt. Üheks tuntuimaks on Robert Putnami teooria, mis keskendub kogukonna loomisele ja inimeste ühistele tegevustele. Putnam (1995) järgi on sotsiaalne kapital kui kollektiivne ressurss, mis tähistab usaldust, ühiseid norme ja võrgustikke, mille olemasolul ollakse valmis tegutsema koos ühiste eesmärkide saavutamisel ja oma ühiselu korraldamisel. Teisisõnu, naabruskonnas elades puutuvad inimesed üksteisega kokku ja suhtlevad ning nii tekibki sotsiaalne kapital. Putnam seisukohti järgides on kirjutatud ka käesolev töö.

Sotsiaalset kapitali iseloomustavad sotsiaalsed sidemed ja võrgustikud. Inimeste suhtevõrgustik moodustub nii nõrkadest kui tugevatest sotsiaalsetest sidemetest (Putnam, 2000). Seega saab jagada ka sotsiaalse kapitali vastavalt sildavaks (*bridging*) ja siduvaks (*bonding*). Claridge (2018) on toonud oma värskeimas artiklis märksõnadega välja nende peamised erinevused (tabel 1).

Tabel 1. Sildava (*bridging*) ja siduva (*bonding*) sotsiaalse kapitali peamised erinevused Claridge (2018) järgi.

Sildav sotsiaalne kapital	Siduv sotsiaalne kapital
Katkendlik	Kestev
Hulgas	Sees
Kaasav	Ainulaadne
Avatud	Suletud
Väljapoole vaatama	Sisepoole vaatama
Mööda minema	Kaasa minema
Vertikaalne	Horisontaalne
Nõrgad suhted	Tugevad suhted
Erinevad inimesed	Sarnased inimesed
Nõrk usaldus	Tugev usaldus
Struktuurilised tühimikud	Sulguv võrgustik
Personaalsed hüved	Avalikud hüved

Nõrkade sidemete all mõeldakse tavalisi või juhuslikke tuttavaid ning tugevaid sidemeid moodustavad lähedased tuttavad ja sõbrad (Granovetter., 1983). Henning ja Lieberg (1996) on defineerinud nõrkasid sidemeid kui vähenõudlikke igapäevaseid kontakte kodupiirkonnas. Nende alla käivad nii noogutused ja teretamised, kui ka väike praktiline abi naabruskonna elanikule. Tugevad sidemed on defineeritud kui rohkem aega ja panustamist nõudvad usalduslikud suhted lähedasemate inimeste vahel (Putnam, 2000). Kui sildavat kapitali võivad iseloomustada ühised huvid, siis siduv kapital leiab aset gruppide sees, mida lisaks ühistele huvidele liidab ka lojaalsus (Ibid., 2000). Tavaliselt moodustavad nõrgad sidemed inimese suhtevõrgustikust suurema osa kui tugevad sidemed ning pole tegelikult sugugi vähe tähtsad. Adler ja Kwon (2002) tõid välja, et nõrgad sidemed toovad rohkem omakasu, kuna suurendavad võimet koguda paremini informatsiooni naabruskonnas toimuva kohta. Samuti märkisid nad, et mida rohkem inimesi tunneme, seda suurem on meie kontaktvõrgustik, mis võib ka isiklikku kasu tuua näiteks ettevõtluses või töö otsimisel. Tugevate sidemete eesmärgiks on aga luua emotsionaalset sidet inimeste vahel vastastikuse kasu saamiseks ning ühiste eesmärkide nimel (Putnam, 1995).

Võrgustik ja naabruskond on sisult ja ulatuselt erinevad mõisted (Wellmann, 1999). Inimese suhtevõrgustiku moodustavad kõik teised inimesed, kellega ta suhtleb või läbi käib. Naabruskond on aga poolsotsiaalne loodud keskkond ning spetsiifilise kuid mingil määral piiratud sotsiaalse tähtsusega seal elavate inimeste jaoks (Bridge, 2002). Naabrid ja piirkonna elanikud moodustavad seega tavaliselt ainult väikese osa inimese kogu suhtevõrgustikust, olles seeläbi ainult üks paljudest kontekstidest, kus inimene sotsiaalseid sidemeid säilitab ja loob (Ibid., 2002). Suhtluse kaudu luuakse kapital, mis aitab paremini saavutada eesmärgi, kuid selleks, et saada sotsiaalse kapitali hüvesid, peab inimene olema teistega seotud (Putnam, 2000). Tugev sotsiaalne kapital naabruskonnas annab aluse kogukonna tekkimisele (Adams, 1992).

1.2. Sotsiaalne sidusus läbi ühiste tegevuste

Sotsiaalset sidusust on käsitletud kui kontseptsiooni, mis hõlmab kogu ühiskonna toimimist üldiselt (Friedkin, 2004). Seda on defineeritud nii individuaal- kui ka grupitasandil. Kawachi ja Berkman (2000) toovad välja definitsiooni, mille kohaselt sotsiaalne sidusus viitab tugevate sotsiaalsete sidemete olemasolule, mida hinnatakse usalduse alusel ning mis aitavad vältida ühiskonna killustumist. Kohalikku kogukonna sidusust iseloomustavad järgmised aspektid: tuttavate omamine naabruskonnas, kaasatuse tajumine, kohalik kiindumus ja kuuluvuse tunne,

kindlustunne, teiste kohalike usaldamine kogukonnas, vastastikune austus ja lahkus, võime naabruskonna abile loota, sotsiaalne võrgustik, kohalik osalus (kaubanduslik, kogukondlik/mitteametlik, kodanlik/poliitiline) ning head kohalikud teenused (haridus, tervishoid, kauplused, transport) (Colic-Peisker ja Robertson, 2015).

Sotsiaalset sidusust ennast on jagatud valdkondadeks järgmiselt:

- levinud väärtused ja kodanikukultuur,
- sotsiaalne korraldus ja kontroll,
- sotsiaalne solidaarsus ja heaolu erinevused,
- sotsiaalsed võrgustikud ja sotsiaalne kapital (Forrest ja Kearns, 2001).

Neist viimane, sotsiaalsed võrgustikud ja sotsiaalne kapital, kujutab regulaarset sotsiaalset suhtlust kogukonnas ja peredes, kodanike kaasamist ja ühiseid tegevusi ning eeldust leida lihtsamalt lahendusi ühistele probleemidele (Ibid., 2001).

Putnam võrdles oma uurimuses „Making Democracy Work“ kohalike omavalitsuste käekäiku Itaalias ning leidis, et mõnedes piirkondades on parem kohaliku valitsusasutuse süsteem kui teistes ja seega ka suurem sotsiaalne kapital. Seda põhjustasid mitmesugused kogukondliku osaluse vormid, sh koorilauluseltsid ja jalgpalliklubid, mis näitavad head koostöövõimet horisontaalsetes võrgustikes ja ühiste tegevuste suurt rolli sotsiaalses sidususes (Putnam, 1995). Sotsiaalsed võrgustikud on kasulikud nii igapäevaelus kui ka ettevõtluses ning suurema sotsiaalse kapitaliga piirkonnad on ka majanduslikult paremal järjel (Putnam, 2000).

Sotsiaalsel sidususel olevat Krishna ja Shraderi (1999) arvates ühistes tegevustes oma jaotus. Esiteks perekondlikud sidemed, mis tähendab pereliikmetega kohtumist või neile helistamist kohalikus piirkonnas vähemalt kord kahe nädala jooksul. Teiseks sõprussidemed, mis viitab kohtumisele või helistamisele sõpradega kohalikus piirkonnas kord kahe nädala jooksul. Kolmandaks osalus organiseeritud tegevustes, mis tähendab regulaarset ühinemist inimestega kohalikus piirkonnas, ühiseid üritusi, koosolekuid, arutelusid, aga ka gruppe erinevate huvide alusel (religioon, haridus, kunst, muusika, sport, sotsiaalsed klubid jms). Neljandaks integreerumine laiemasse ühiskonda, mis kujutab endast võrdset arvu suhteid inimestega nii kohaliku piirkonna siseselt kui ka väljaspool seda ala.

Ühised tegevused võib jagada regulaarseteks nagu mingid kindlad üritused, arutelud, infoseminarid ning ühekordseteks nagu talgud. Kui regulaarsed tegevused seovad kogukonna inimesi tugevamalt ja emotsionaalsemalt, siis näiteks talgud, mis toimuvad ehk üks kord aastas,

toovad inimesed kokku ainult üheks korra. Nad teevad midagi koos, lähevad siis laiali ja hiljem üldjuhul ei suhtle (Forrest ja Kearns, 2001). Seega on ühised tegevused kui vahend, millega sotsiaalset sidusust luua.

Elanike kogukonna tegemistes osalemise aktiivsus sõltub paljudest erinevatest teguritest. Liu ja Besser (2003) peavad neist tähtsaimaks sissetulekut, haridust, kogukonnas elamise aja pikkust ja vanust. Kasarda ja Janowitz (1974) nimetavad tähtsamateks aga eelkõige isiklikku positsiooni sotsiaalses struktuuris ja elutsükli etappi. Muidugi sõltub seotuse tahe ja ühistes tegevustes osalemine indiviidi seisukohalt ka tema inimtüübist, ekstravertsusest ja väärtushinnangutest.

1.3. Kogukonna roll ühiskonnas

Kogukonna mõistet on sarnaselt sotsiaalsele kapitalile ja sotsiaalsele sidususele viimastel aastakümnetel palju käsitletud ning selle erinevate tähenduste üle diskuteeritud. Inimgeograafia sõnaraamatu järgi on kogukonda defineeritud kui gruppi inimesi, kes jagavad ühist kultuuri, väärtusi ja/või huvisid, baseerudes mingil sotsiaalsel identiteedil ja/või territooriumil ning omades ühist arusaama mõistete äratundmine, suhtlemine ja ühtsus seletamisel (Gregory et.al, 2009). Kasarda ja Janowitz (1974) arvates on kogukond pigem laialivalguva olemusega, millel puuduvad kindlad geograafilised piirid ning mida iseloomustab erineva ulatuse ja aktiivsusega osalus. Hilisemad autorid toovad välja aga ühe olulisima tunnuseks kindlat geograafilist asukohta, nagu Williams ja Durrance (2009), kelle meelest viitab kogukond kõige sagedamini elanikkonnale, kes elab asukohaliselt mingites piirides ning omab ühist ajalugu, kultuuri ja huvisid.

Kogukonna roll ühiskonnas on aja jooksul muutunud ja mitmekesisestunud ning kogukonnana on käsitletud väga erineva suurusega inimrühmi. Seetõttu võib kogukond baseeruda samuti mingil ettevõttel või organisatsioonil, huvigrupil või ka olukorrapõhiselt (*communities of circumstance*) ning inimene võib olla korraga mitme sellise kogukonna liige (Fraser, 2005). Kui läheneda kogukonnale kontinumina, võimaldab see eristada erinevaid kohti, vanusegrupe ja sotsiaalseid rühmi (Unger ja Wandersman, 1982). Kogukonna tekkeks piisab juba meeldivast suhtest mõne naabriga, teisalt suur ja rikas võrgustik naabruskonnas annab juba võimaluse mitmete kogukondade tekkeks (Ibid., 1982). Seega pole kindlat suurust või liikmete arvu kogukonna puhul määratletud.

On kindlaid põhjuseid, mis soodustavad kogukonna tekkimist. Üheks teguriks on võimalus, soov ja uudishimu tutvuda piirkonna elanikega. Teisalt individuaalne motivatsioon investeerida grupi teistesse liikmetesse ning samuti vastastikune sõltuvus oma eesmärkide saavutamisel (Farell, 2004). Samas inimesed, kellel on jällegi naabruskonna kogukonna kõrval veel mõni teine kogukond, näiteks töö- või huvikoolis, on üldjuhul vähem huvitatud naabruskonna tegemistest (Fraser, 2005).

Inimeste suhtlust ja omavahelisi sidemeid soodustavad ühendused, mille eesmärgiks on avalike ja ühiste asjade ajamine mitte kasumi teenimine (Hellam, 2006). Viimastel aastatel on üha enam erinevate piirkondade elanikud hakanud moodustama ühiseid seltse oma elukeskkonna ja asumi paremaks muutmiseks ning kogukonna loomiseks. Seltside teke sai alguse maapiirkondades nõ külaseltsidest ja tegelevad need kohalike inimeste kaasamisega ja kogukonnaelu edendamise (Viltrop, 2016). Fainsteini (2000) jaoks tähendab kaasamine, volitamine ja õiglustunne linnasituatsiooni, kus elanikud saavad ametlikult osaleda otsustusprotsessis, probleemide lahendamisel ning anda oma panuse vahetu elukeskkonna arengu tulemustesse. Eestis on asumiseltside teke üha rohkem populaarust kogunud. Asumiseltsi on defineeritud kui ühes geograafilises piirkonnas tegutsevat vabaühendust, mille eesmärgiks on parandada piirkonna elukeskkonda (Tallinna asumiseltsid, 2018). Asumiseltside roll kohalikus arengus on igati põhjendatud: nad korraldavad kodukohas erinevaid tegevusi, üritusi ning osalevad piirkonna planeerimisprotsessis (Holvandus ja Leetmaa, 2016). Eestis leidub asumiseltsi kõige enam Tallinnas, aga ka Tartu paljudes linnaosades on neid juba loodud. Asumiselts on nagu külaseltsi - ühendus, mis toob piirkonna elanikud kokku, et ühiselt kaasa rääkida kohaliku elu korralduses ning ühiselt tegutseda (ERM blogi, 2015). Samas tuleb toonitada, et asumiselts ei hõlma peamiselt tervet kogukonda ning ei esinda kõiki kohalikke elanikke, vaid teatud tüüpi inimesi, kes on seltsis kaasalöömisele huvitatud (Holvandus ja Leetmaa, 2016).

1.4. Kogukonnatunne

Kogukonnatunnet võib kõige lihtsamini defineerida kui tunnet kogukonnas, mis põhineb meeldivatel kogemustel ja mida tekitab kuuluvustunne piirkonnas (Gregory et.al, 2009). Kõige laialdasemalt aktsepteeritud mudel kogukonnatundest tuleneb psühholoogidelt David McMillan ja David Chavis, kes 1987. aastal kasutasid faktoranalüüsi, et tuvastada 4 peamist kogukonnatunde elementi. Nendeks on liikmelisus, mõju, integratsioon ja vajaduste täitmine ning jagatud emotsionaalne side. Tuginedes nendele elementidele esitasid nad ka järgneva

definiitsiooni: „Kogukonnatunne on tunne, et liikmetel on kuuluvus ja et liikmed lähevad üksteisele ja kogu grupile korda ning jagatud usk, et liikmete vajadused võivad olla grupis paremini märgatud“ (Exploring Sense of Community, 2004).

Esimeseks kogukonnatunde elemendiks on liikmelisus, mille kaudu näitab elanik nii oma kogukonnale kui sellest väljaspool olevatele inimestele, et ta kuulub kogukonda. See koosneb viiest järgnevast tunnusest: reeglid, emotsionaalne turvatunne, kuuluvus, investeeringud ja ühine sümbolite süsteem. Reeglid selekteerivad välja, kes kuulub ühiskonda ja kes mitte. Linnaosa kogukonna puhul võib reegliks olla näiteks elanike puhul üksteise tervitamine tänaval (Chavis ja Wandersman, 1990). Turvalisus ehk emotsionaalne turvatunne tähendab võimalust olla avameelne oma arvamustes/tunnetes, ilma et sellele kuidagi halvustavalt vaadataks. Kuuluvus tähendab, et liige kuulub ja on vastu võetud kogukonda ning osaleb selles mingilgi moel. Investeeringute kaudu näitab liige, et ta on valmis panustama kogukonna arengusse nii sotsiaalselt ehk mittemateriaalselt kui ka vajadusel materiaalselt. Ühine sümbolite süsteem tähendab näiteks kogukonna piirkonna nime, tähist, logo või ka koha arhitektuurilist stiili (McMillan ja Chavis, 1986).

Teiseks elemendiks on mõju, mis on kahe-suunaline kontseptsioon. Selleks, et kogukond või grupp toimiks, peab olema igal liikmel tunne, et ta omab teatud mõju liikmete tegevusele. Teisalt peab grupil tervikuna olema mõju oma liikmete üle. Kogukonnas endas on mõjuvõimsamad tihti need, kes arvestavad teiste arvamuste, väärtuste ja vajadustega, mitte ei lähtu tegutsedes pelgalt oma arvamusest (Chavis ja Wandersman, 1990).

Kolmandaks kogukonnatunde elemendiks on tugevdamine ehk integratsioon ja vajaduste täitmine, mis on oluline kogukonda sulandumisel ja sobitumisel. See on tunne, et liikmete vajadused on täidetud ressursside kaudu, mis on saadud tänu nende liikmelisusele grupis. Liikmed võtavad omaks kogukonnas olemasolevad eripärad ja reeglid, mille tulemusena saavad nad kogukonna osaks ning mille kaudu väljendatakse oma kogukonnatunnet (Exploring sense of Community, 2004). Integratsioon kujutab endast väärtuste üheselt mõistmine, mis aitab vältida ka konfliktide tekkimist (Gregory et.al, 2009). Vajaduste täideviimine on seotud sõltumisega üksteisest. Tehakse teisele seda, mida oodatakse vastu ehk teadvustatakse vastastikust sõltumist. Integratsioon ja vajaduste täitmine on seega tugeva kogukonna peamiseks funktsiooniks. Tugev kogukond on valmis sobitama inimesed kokku nii, et nad justkui kohtuvad teiste liikmete vajadustega samal ajal kui enda omadega (Putnam, 2000).

McMillan ja Chavis (1986) pidasid neljandaks oluliseks elemendiks kogukonnatunde juures jagatud emotsionaalset sidet. See ühendab kogukonnas olevaid elanikke, kes jagavad väärtuseid ja reegleid ning tegutsevad kogukonnas ühise heaolu nimel. Jagatud emotsionaalne side põhineb osaliselt jagatud ajalool. Pole tingimata vajalik, et kogukonna liikmed oleksid otseselt osalised kogukonna ajaloos selleks, et seda jagada, vaid nad peaksid kogukonna ajalooga samastuma ning end selle kaudu identifitseerima (Chavis and Pretty, 1999). Jagatud emotsionaalne side on jaotatud seitsmeks tunnuseks: kontakti loomine, suhtluse kvaliteet, ürituste toimimine, tegevustega ühtekuuluvustunde suurendamine, investeeringud, liikmete tasustamine, hingeline side kogukonnaga (Exploring Sense of Community, 2004). Sellest tulenevalt viitab kontakti loomine personaalsele suhtlusele, mis suurendab tõenäosust, et inimesed saavad omavahel lähedaseks ja hakkavad suhtlema. Suhtluse kvaliteedi all on mõeldud, kas tegemist on sisuka eesmärgipärase vestluse või kiire kontaktivahetusega. Ürituste toimimine kujutab endast pingutust tegevuse toimumise nimel, et hoida kogukonna sidusust. Tegevustega ühtekuuluvustunde suurendamine leiab aset tavaliselt probleemses olukorras, kui peab kiirelt ühiselt tegutsema. Investeeringud tähendavad antud kontekstis ilma omakasu saamise eesmärgita tehtud aja ja energia kulusid mittemateriaalsel kujul. Tasustatud kogukonna liikmed tunnetavad tasu tulemusena kogukonda atraktiivsemana. Hingeline side kogukonnaga tekib McMillan ja Chavis (1986) meelest ühiste mälestuste kaudu samade väärtuste ja arusaamade jagamisel.

1.5. Uurimusala kirjeldus

1.5.1. Karlova linnaosa

Karlova on Tartu linnaosa, mis asub kesklinna ja Ropka linnaosa vahel Emajõe paremal kaldal. Pindalalt on Karlova suurus umbes 230 hektarit. Linnaosa piirideks on Võru tänav, Väike-Tähe tänav, Tähe tänav, Pargi tänav, Kalevi tänav, Aida tänav, Emajõgi ja sadama raudtee (Tartu LV, 2014). 2016. aasta seisuga elas Karlovas 8453 elanikku, kellest 4655 olid naised ja 3798 mehed. Vanuseliselt kuulus vahemikku 0-18 eluaastat 1992 elanikku, vahemikus 19-64 oli 5197 elanikku ning vanuses 65+ oli elanikke 1264 (Tartu LV, 2017).

Karlova linnaosa sai alguse Karlova mõisa maadele rajatud majadest 19. ja 20. sajandil. Karlova ühendati Tartu linnaga ja sellest sai Tartu linna osa 1916. aastal. Senini ei kehtinud Karlovas linnale omased ehitusnõuded, mistõttu kerkis sinna toona arvukalt odavaid puidust kortermaju. Karlova on omanäoline, suhteliselt terviklik ja erilise miljööga linnaosa, mis on orgaaniliselt arenenud (Haljasmets ja Siim, 2010). Linnaplaneerija Mart Hiob (2010) on öelnud järgmiselt: „Kõrvaltvaatajana on Karlova miljöö just see puithoonestus, mis oma terviklikkuse ja järjepidevusega on ainulaadne terves Põhja-Euroopas.“

1.5.2. Karlova kogukond ja tegemised

Tänapäeval Karlova on kujunenud üheks hinnatumaks elamispiirkonnaks Tartus omanäoliste seas, mis sobib väga erinevatele sotsiaalsetele gruppidele pakkudes nii soodsat elamispinda kui ka luksuskortereid. Karlovas elab nii õppejõude, üliõpilasi, vanu, noori kui ka peredega inimesi. Elu Karlovas võib tunduda pealtnäha rahulikum kui kesklinnas, kuid teisalt toimub seal palju. Karlova linnaosas asub Tartu Ülikooli Õpetajate Seminar. Lisaks tegutsevad seal mitmed koolid (sh gümnaasiumid, kunsti-, muusika- ja erakoolid), lasteaiad, huvi- ja noortekeskused ning raamatukogu. Samuti on Karlovas mitmed aktiivsed kogudused (Tartu linna kodulehekülg). Olulist rolli mängivad ka Karlova Sadam, Karlova teater, Tartu Loomemajanduskeskus jpm (Ibid.)

Piirkonnas tegutseb mittetulundusühing Karlova Selts, mis seisab elanike avalike huvide eest. Seltsi eesmärgiks on edendada Karlova linnaosa elukeskkonda, tugevdada elanike piirkondlikku identiteeti ning samuti aidata säilitada ka sealset miljööväärtust (Karlova Selts,

2018). Karlovas toimuvate ühiste tegevuste kohta leiab informatsiooni Karlova Seltsi interneti koduleheküljelt, kuid samuti ka Facebook`i grupist Karlova elanikud. Seltsi veebilehel on näha info iga-aastase suurürituse Karlova Päevad kohta, mis toimub igal kevadel ja kestab kokku nädal aega. Kord aastas ilmub Karlova Päevadeks ka kohalik Karlova ajaleht „Kirev Karlova“. Samuti leiab Karlova Seltsi veebilehelt, et kogukonna aktiivsemate liikmete seas viiakse läbi ühiseid arutelusid ja infoseminaride sarju. Ühiselt korraldatakse ka üritusi, linnaruumi puhastamise ja koristamise aktsioone ning talguid. Karlova Seltsi veebilehel on ka rubriik „Blogi/Uudised“, kust saab jooksvat infot Karlovas toimuva kohta (Karlova Selts, 2018).

2. Metoodika ja andmed

Antud bakalaureusetöös on kombineeritud kvantitatiivse ja kvalitatiivse uurimismeetodi kasutamine. Mitme erineva meetodi ühendamise uurimuses on vajalik siis, kui selline integratsioon aitab uurimisprobleemi paremini lahendada ja selgitada, kui kasutades selleks vaid ühte meetodit (Mixed methods research, 2018). Töö esimeses osas kasutati kvantitatiivse meetodina veebiküsitlust, et saada ülevaade Karlova elanike ühistest tegevustest. Teises osas kasutati kvalitatiivse poolstruktureeritud intervjuu meetodit, et saada ülevaade ühiste tegevuste rollist ja tähendusest kogukonnatunde tekkimisel ja hoidmisel. Kui küsimustiku eesmärgiks oli jõuda võimalikult paljude karlovlasteni, siis intervjuu eeliseks on jällegi individuaalne lähenemine.

2.1. Kvantitatiivne andmeanalüüs

Esimeseks töös kasutatud uurimismeetodiks oli küsimustik, mis on üks levinumaid andmekogumise meetodeid nii kvantitatiivses kui ka kvalitatiivses uurimistöös. Küsimustik on uuritavatele küsimuste esitamise ja vastuste registreerimise vorm uurimisprobleemi lahendamise eesmärgil (Õunapuu, 2014). Tegemist on süstemaatilise meetodiga andmete kogumiseks, et kirjeldada enamjaolt kvantitatiivselt elanikkonna andmeid, suhtumisi või tegevust (Flick, 2009). Käesoleva töö käigus viidi läbi veebiküsitlus, mille jaoks koostati vastav küsimustik, mis koosnes kahest osast: ühised tegevused ja kogukonnatunnetus. Kuigi antud töösse andis küsimustik kvantitatiivse sisendi, siis sisaldas küsimustik lisaks suletud küsimustele mõlema osa lõpus ka mõningaid kvalitatiivseid avatud küsimusi. Lisaks küsiti vastajatelt nende peamisi isikuandmeid. Veebiküsitlus on antud uurimuse jaoks sobiv meetod, kuna võimaldab jõuda kiirelt võimalikult paljude vastajateni, tagades nende anonüümsuse. Samuti on selle läbiviimine soodne ja seetõttu rakendatav bakalaureusetöös.

Veebiküsitlus viidi läbi 2018. aasta aprillikuus *Google Forms* keskkonnas. Küsimustiku puhul kasutati juhuvalimit ning see täitis oma eesmärgi, selgitamaks välja aktiivse Karlova elaniku profiili. Vastajateni jõudmiseks kasutati Facebook'i gruppi Karlova elanikud ja avalikku lehekülge Karlova Selts. Seeläbi kasutati suunatud juhuvalimit, sest antud küsimustiku levitamise viisil võiksid tõenäoliselt küsimustikule vastata just aktiivsemad Karlova elanikud, kes antud sotsiaalmeedias olevaid gruppe külastavad ja vaevuvad vastama. Aktiivsus küsimustikule vastamisel ei pruugi siiski näidata elaniku aktiivsust kogukonnas ja selle

tegemistes. Seda selgitavad välja küsimustikule antud vastused. Facebook`is oleva info põhjal on Karlova elanike grupp loodud selleks, et jagada olulist informatsiooni Karlovas ning reklaamida elanikele piirkonnas toimuvaid üritusi, teenuseid jms. Gruppi kuulub üle 1100 liikme. Karlova Seltsi lehekülg on mõeldud seltsi tegevusest huvitatud inimeste jaoks ning jagab infot seltsi poolt korraldatud tegevuste ja ürituste kohta. Valimi adekvaatsuse üle kõigi vanuserühmade esindamisel vastuste hulgas peab tõdema, et Facebook`is levitamise tõttu on tõenäoliselt valimis vähem esindatud vanemad inimesed ja need, kes arvutit või Facebook`i ei kasuta. Kokku oli küsimustikus 21 küsimust, neist 12 suletud ja 9 avatud küsimust. Enne veebiküsitluse kõigi vastajateni toimetamist viidi läbi ka pilootuuring, kust saadud tagasisidet kasutati küsimustiku täiendamiseks. Pilootuuringus osales 5 töö autorile tuttavat Karlova elanikku.

Andmeanalüüs tähendab uuritava nähtuse tunnuste mõõtmise või registreerimisega kogutud andmetes sisalduva informatsiooni ilmutamist (Õunapuu, 2014). Antud bakalaureusetöös koguti vastused veebiküsitluse puhul elektrooniliselt, mis lõi võimaluse kiireks andmeanalüüsiks, kuna vastuseid ei ole vaja käsitsi sisestada (Wyatt, 2000). Küsimustiku vastuste põhjalikumaks analüüsimiseks ja seoste loomiseks kasutati tarkvara Excel. Andmete paremaks visualiseerimiseks tehti ka mõned tulemusi iseloomustavad joonised ja tabel.

2.2. Kvalitatiivuuring

Teiseks töös kasutatavaks meetodiks oli kvalitatiivne poolstruktureeritud intervjuu. Lihtsustatult võib intervjuerimist defineerida kui kindlale teemale keskenduvat eesmärgipärast vestlust kahe või enama inimese vahel (Brannen, 2013). Kuna antud kvalitatiivne uurimistöö hõlmab endas subjektiivsete vaatenurkade selgitamist ja teoreetilisest seisukohast on tegu fenomenoloogilise uurimusega, siis üheks parimaks viisiks seda kvalitatiivselt läbi viia on poolstruktureeritud intervjuu (Flick, Kardoff & Steinke, 2004). Fenomenoloogilise uurimuse eesmärgiks on tuua esile uuritava ehk siinkohal intervjueritavate vahetud kogemused (Laherand, 2008). Oluline on küsimuste esitamisel võimalikult suur avatus, et uuritaval oleks võimalus lisada vastusele oma kujutlusi ja elamusi (Virtanen, 2006: 170). Poolstruktureeritud intervjuu käigus on võimalus intervjuerijal esitada ka spontaanseid küsimusi ning muuta küsimuste järjekorda. Vajadusel suunatakse vastaja teema juurde tagasi. Kõiki vastanuid intervjueritakse ühekordselt (Lepik jt, 2014)). Poolstruktureeritud intervjuu on antud töös

kasutamiseks sobiv meetod, kuna võimaldab informandil rahulikult küsimustele vastata ning intervjuerijal seeläbi uuritavat subjekti paremini mõista. Samuti võimaldab antud meetod respondendil vestluse käigus töös käsitletavatest kollektiivsetest nähtustest paremini aru saada ja nende olulisust hinnata (Laherand, 2008). Intervjuu jaoks valmistati ette põhiküsimused ning loodi intervjuu kava, mis jaotati samuti kaheks osaks: ühised tegevused ja kogukonnatunne.

Intervjueeritavad valiti bakalaureusetöösse nende rolli järgi kogukonnas, kuna selline viis võimaldab saada arvamusi võimalikult erineva aktiivsusega inimestelt, avades erinevaid vaatenurki kogukonnas toimuvale. Rollide jaotuse järgi valiti intervjueerimiseks igast rollist üks kogukonna liige. Eestvedajaks osutus Karlova Seltsi liige. Aktiivsust väljendavad rollid defineeriti töös järgnevalt:

1. Eestvedaja – kogukonna liige, kes organiseerib ise üritusi
2. Aktiivne liige – kogukonna liige, kes osaleb aktiivselt kogukonna tegevustes
3. Kaasalööja – kogukonna liige, kes osaleb tegevustes ebaregulaarselt, üksiku või mõne ürituse korral
4. Passiivne liige – kogukonna liige, kes kogukonna tegevustes ei osale, kuid tunneb end siiski selle liikmena

Intervjueeritavateni jõudmiseks kasutati suunatud valimit. Töö autor leidis respondendid Karlova linnaosa tänavatel ringi jalutades ja inimestega suheldes. Intervjueeritavate leidmise ajaks kasutati Karlova päevi, mil oli rohkem inimesi tänavatel liikumas. Kes oli nõus ja kuulus soovitud kogukonna rolli, sellega lepiti kokku pool tundi kuni tund aega kestev intervjuu. Intervjuud viidi läbi respondentide jaoks sobivas keskkonnas, milleks osutusid intervjueeritava töökoht, intervjueeritava kodu, raamatukogu ning Karlova kohalik kohvik.

Andmete kogumiseks intervjuude käigus kasutati helisalvestist. Hiljem salvestised transkribeeriti, mis lõi intervjuudest sõna-sõnalise kirjaliku protokolli. Andmete analüüsimiseks kasutati temaatilist analüüsi, mis kujutab endast andmetes peituvate tähenduste ja arusaamade ehk teemade väljaselgitamist, et uurida, millised on intervjueeritavate interpretatsioonid ette antud sotsiaalsetele nähtustele kogukonnas (Kalmus, Masso, Linno, 2015). Analüüsi tegemisel kasutati avatud kodeerimist, mis on induktiivne teksti lõikamine, eesmärgiga süveneda teksti autori mõttemaailma ning seda mõista (Laherand, 2008). Protsessi käigus toimub teksti üksikasjalik lahtiseletamine ja tähenduse kodeerimine. Saadud koodid grupeeriti ning moodustati neist esile kerkivad pea- ja allteemad (lisa 3). Saadud ruumiliste tulemuste paremaks esitamiseks tehti Karlova linnaosa kaart programmiga ArcGIS (lisa 4).

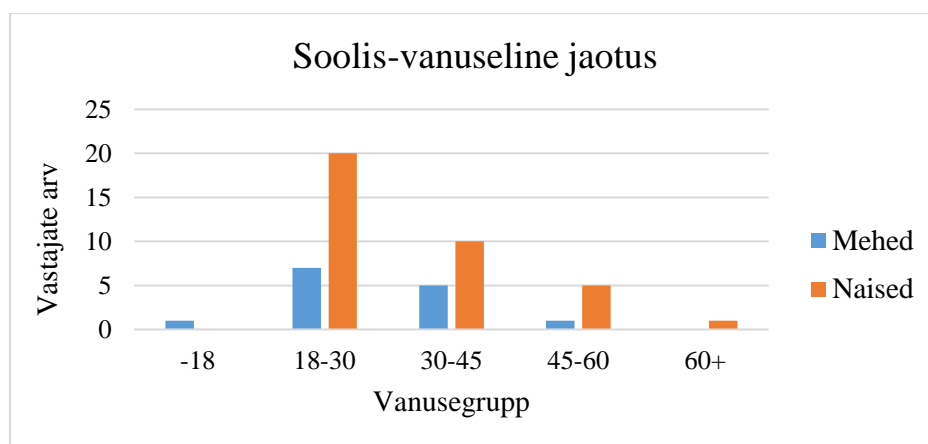
3. Tulemused

3.1. Kvantitatiivse küsimustiku tulemused

Küsimustiku vastuste analüüsimisel sooviti leida peamiselt vastust esimesele uurimisküsimusele, mis tooks välja Karlova elanike peamised ühised tegevused. Samuti sooviti küsimustiku abil saada teada, kuidas oskavad elanikud valdavalt kogukonna ja kogukonnatunde mõistet üksteisest eristada ning mis komponente nende juures olulisteks peetakse. Esmalt anti lühike ülevaade vastajate isikuandmetest ning seejärel toodi välja tulemused elanike ühiste tegevuste ning kogukonnatunnetuse kohta.

3.1.1. Vastajate iseloomustus

Veebikeskkonnas läbiviidud küsitluses osales 50 Karlova elanikku, kellest 72% olid naised ning 28% mehed. Kõige rohkem vastajaid nii meeste kui ka naiste puhul oli vanusegrupis 18-30 (joonis 1), kes moodustasid kõikide vastanute hulgast 54%. Kõige vähem oli vastajaid vanuserühmadest -18 ning 60+, kelle osakaal kokku oli 4%.

Joonis 1. Vastajate jaotus soo ja vanuse alusel

Kõigi vastanute emakeeleks oli eesti keel. Haridustasemelt oli kõige rohkem kõrgharidusega vastajaid (80%), sellele järgnesid keskharidus 16% ja kutseharidus 4%-ga. Tegutsemisalalt olid kõige populaarsemad keskastme spetsialist/ametnik, õpilane/üliõpilane ning ettevõtja/juht/tippspetsialist. Isikuandmetes sai küsitud ka elanike sissetulekut, kus teistest eristuvaid suundi selgelt esile ei tulnud. Vastanud olid Karlovasse kolinud väga erinevatel aastatel ning samuti esines ka põliseid Karlova elanikke. Eluaseme tüübilt oli populaarseim

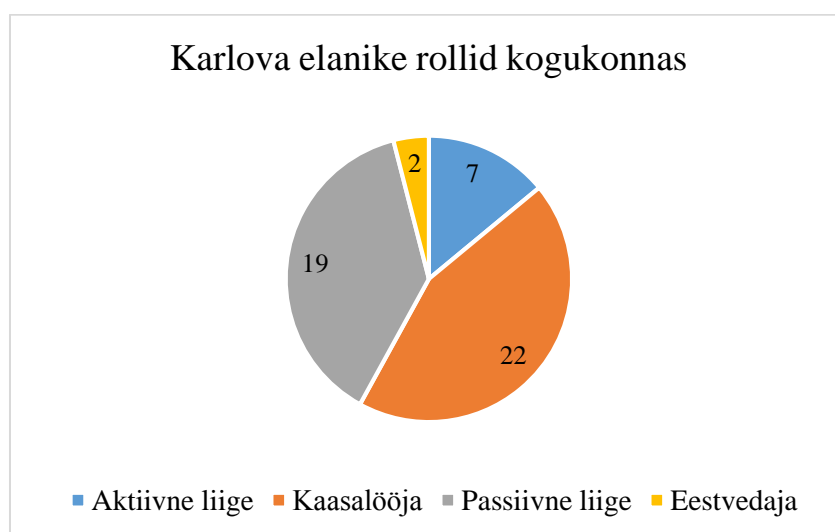
vähem kui viie korrusega mitmekorteriline elamu 50%-ga, sellele järgnesid ühepereelamu, viie või enama korruseline paljukorteriline elamu, kaksik- või kahepereelamu ning ühiselamu.

3.1.2. Ühised tegevused

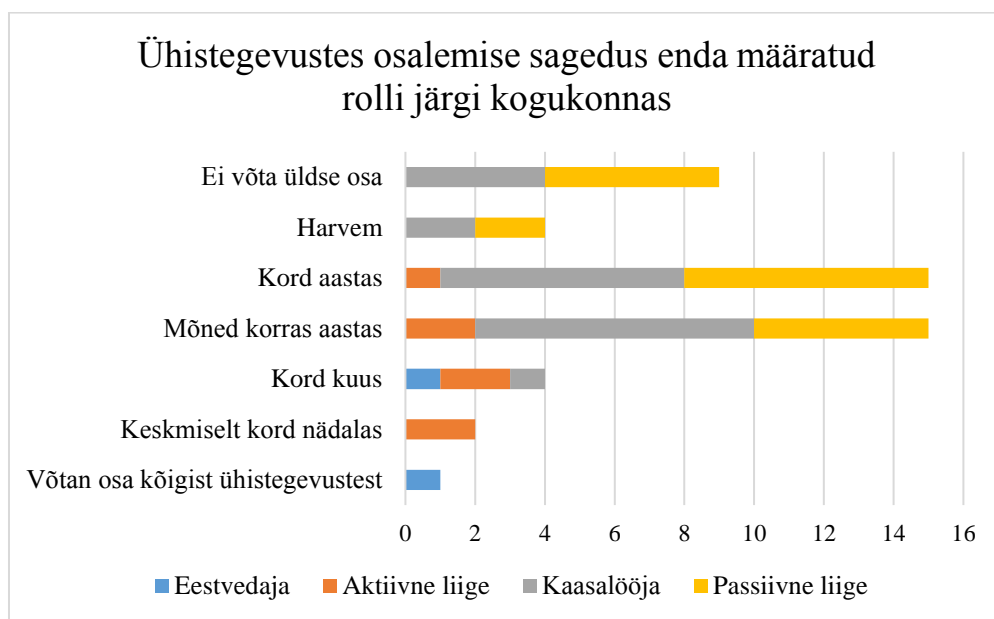
Küsimustiku esimese osa eesmärgiks oli uurida Karlova elanike ühiste tegevuste ja sellega seonduva kohta. Esmalt küsiti, milliseid kohti elanikud oma kodupiirkonnas külastavad. Tuli välja, et kõige enam külastavad etteantud vastusevariantidest elanikud toidukauplust, kohvikut, puhke- ja meelelahutuskohi, kultuuriasutusi ja spordirajatisi, aga ka haridusasutusi ja lasteaedasi. Lisaks pakuti välja veel parke/puhkealasid ning mänguväljakuid.

Karlovlaste peamiseks iga-aastaseks suursündmuseks on Karlova Päevad, mida külastab 74% vastanutest. Lisaks sellele võtab veel väiksem osa elanikest ehk aktiivsemad kogukonnaliikmed osa piirkonna ühistest aruteludest, infoseminaridest, ürituste korraldamisest ja talgutest. Neid ühiseid tegevusi teeb keskmiselt 20% vastanutest. Samuti on 20% vastanutest osalenud ise ühiste tegevuste/ürituste korraldamisel. Kui küsida, milliseid üritusi/tegevusi võiks veel Karlovas teha, mis kohalikke kokku tooks, pakuti peamiselt laatade korraldamist, kontserte, spordiüritusi ja tegevusi lastega peredele. Kurdeti selle üle, et Karlovas puudub koht, kus saaks täiskasvanud koos lastega käia ning samuti ka Emajõe ümbruse mittekasutamise üle.

Küsimustiku isikuandmetes märkisid vastanud ka oma nõ rolli kogukonnas (joonis 2). Kui siduda need kogukonna ühistes tegevustes osalemise sagedusega, on näha, et kogukonna liikmed mõistavad rollide tähendust erinevalt (joonis 3).

Joonis 2. Karlova elanike roll kogukonnas elanike endi hinnangul

Joonis 3. Elanike ühistes tegevustes osalemise sagedus ja rollid kogukonnas

Vastajate hulgas olid märkinud end passiivseks nii need elanikud, kes ei võta üldse osa Karlova ühistest tegevustest, kui ka need, kes osalevad tegemistes kord või paar aastas. Aktiivseks olid end märkinud nii need, kes võtavad osa kogukonna tegemistest keskmiselt kord nädalas, kui ka need, kes osalevad vaid kord aastas. Huvitav oli ka see, et kaasalööjaks oli end märkinud mõni vastaja, kes väidetavalt üheski kogukonna tegevuses ei osale. Siit võib järeldada, et aktiivsus kogukonnas on Karlova elanike jaoks kohati väga erineva tähendusega. Kui mõne jaoks tähendab see pidevat tegutsemist, siis teise jaoks võib see olla ka kord aastas talgutel osalemine.

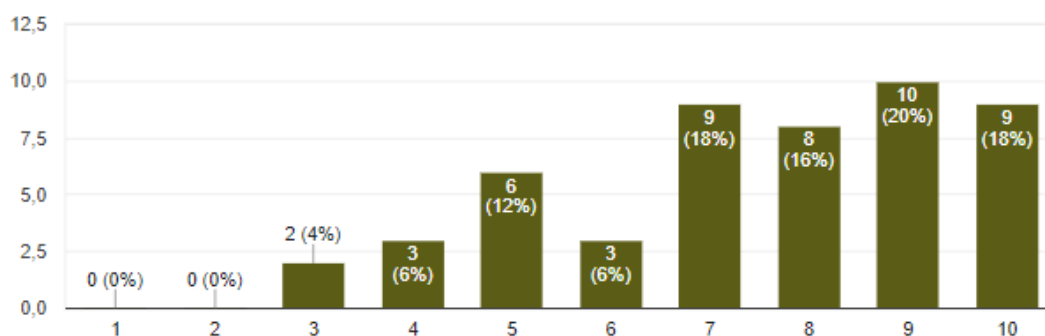
Küsimustikust jääb mulje, et naabritega suhtlemine on Karlova elaniku jaoks aga pigem tähtis. Koos korraldatakse ühist hoovikoristust ja arutelusid, grillitakse, tehakse sauna- ja lauamänguõhtuid. Samuti ollakse lahked üksteise abistamisel. Aidatakse naabri reisil oleku ajal koera hoida, mõni õhtu ka last hoida, samuti on aidatud üksteist transpordi, millegi parandmise ja koristustöödega.

Peamiselt saavad elanikud infot Karlovas toimuva kohta Facebook`i kaudu, suusõnaliselt tuttavalt/naabril, meediast ja kuulutuselt tänaval. Vähemal määral ka Karlova Seltsi veebilehelt ja e-maili teel.

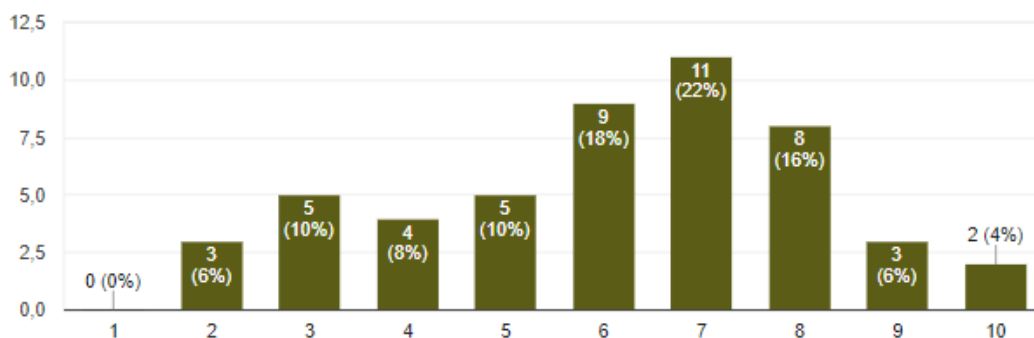
3.1.3. Kogukonnatunnetus

Küsimustiku teises osas püüti välja selgitada, mis ühendab Karlova elanikke ning kuidas defineerivad vastajad mõisteid „kogukond“ ja „kogukonnatunne“. 64% vastanutest pidas Karlova piirkonna inimesi ühendavaks aspektiks huvi Karlova arengute vastu. 52% vastanutest arvas, et Karlova elanikke seovad ühised tegevused. Karlovas on populaarne kultuuri- ja loometegevus, mida märkis 50% vastajatest. Samuti seovad Karlova piirkonna inimesi ühine maailmapilt ning kommuuni- ja seltsielu. Vastuste põhjal saab öelda, et inimesi huvitavad siiski oma kodupiirkonnas toimuvad arengud ja muutused ning kui kodupiirkond positiivselt areneb, teeb see kõigile rõõmu. Toodi välja veel huvitavaid aspekte, mis vastajaid endid Karlova ja Karlova inimestega ühendab. Tsiteerituna mõned neist: „armastus kodupiirkonna vastu, miljööväärtuse tunnistamine, aedlinnaline eluviis“, „tundub, et kõige enam ühendab hoolivus Karlovast kui sellisest, enamustel on Karlovast ühine nägemus“, „atmosfäär – vaikne, kuid samas elu täis piirkond“, „koos tegemine – tekitab ja tugevdab kogukonnatunnet“.

Vastajatel paluti märkida skaalal esmalt kogukonnatunde tähtsust enda jaoks (joonis 4) ning seejärel selle tajumist Karlovas (joonis 5). Nagu jooniselt näha, siis kogukonnatunne kodukohas on inimestele oluline, mida põhjendab suurema hulga vastuste koondumine skaala parempoolsesse otsa. Karlovas tajutakse võrdlemisi pigem suurt kogukonnatunnet. Seda iseloomustab suurim vastuste arv skaalal 6 ja 8 vahel.

Joonis 4. Kogukonnatunde tähtsus kodupiirkonnas Karlova elanike jaoks skaalal 1-st 10-ni, kus 1- ei ole üldse tähtis ning 10- on väga tähtis

Joonis 5. Kogukonnatunde tajumine Karlovas skaalal 1-st 10-ni, kus 1-puudub täiesti ning 10-tajun tugevat kogukonnatunnet

Vastajatelt uuriti, mida tähendavad nende jaoks mõisted „kogukond“ ja „kogukonnatunne“ ning kuidas osatakse neil kahel mõistel vahet teha. Üldiselt oskasid vastajad päris hästi mõisteid seletada ja neid üksteisest eristada, kuid leidis ka neid, kellele valmistas see pisut raskusi. Peamiste punktidenä toodi välja, et kogukonna juures on tähtsad ühine elukeskkond (piirkond) ja ühine maailmapilt ning kogukonnatunnet iseloomustavad enim kuuluvus ja ühised tegevused. Vastustest esile tulnud peamised märksõnad kahe mõiste kohta koondati ka allolevasse tabelisse (tabel 2).

Tabel 2. Vastanute arusaam mõistetest „kogukond“ ja „kogukonnatunne“

KOGUKOND	KOGUKONNATUNNE
Ühine elukeskkond, tegevusruum	Kuuluvustunne
Kokkuhoidev	Inimeste vaheline side
Ühised väärtused ja arusaamad	„Meie“ tunne, „kodu“ tunne
Sarnane eluviis	Ühised ettevõtmised/ tegevused
Turvalisus	Hoolivus ja tugi, saab abile loota
Ühine identiteet ja tutvuskond	Seotuse tundmine
Omad inimesed	Ühiselt probleemide lahendamine

Kui küsida elanikelt Karlova kogukonna aktiivsuse kohta viimastel aastatel, siis 30% arvas, et aktiivsus on jäänud samaks, 10%, et tõusnud ning 60% ei osanud viimaste aastate muutusi kogukonna aktiivsuses hinnata. Kogukonna aktiivsete liikmete hulgaks pakuti enim vastusevariante „1-20 inimest“ ja „21-50 inimest“. Enamik liikmeid jääb vastanute sõnul vanuserühmadesse 21-40 ja 41-60. Samuti arvatakse aktiivsed olevat mõned kuni 20-aastased ning samuti mõned vanemad kui 60.

70% vastanutest ei tahaks lähima 5 aasta jooksul Karlovast kuhugi mujale kolida. Inimestele meeldib oma elukoht. Karlovat peetakse üheks parimaks piirkonnaks Tartus, kus elada. Elanikud hindavad seal eriti järgmisi aspekte: hea asukoht, kesklinn lähedal, rahulik piirkond, ilusad tänavad, toredad inimesed. Samuti märgitakse, et Karlovas on pidevalt arenev ja kokkuhoidev kogukond. Vastanutest 22% märkis, et tahaks lähima 5 aasta jooksul kolida ning 8% on kõhkleva seisukohal. Peamiste puudustena Karlovas tuuakse välja halba linnaliinide bussiühendust Tartu teiste ja kaugemate linnaosadega, kõnniteede puudumist osadel tänavatel ning pargi- ja puhkealade vähesust. Mainitakse halba õhukvaliteeti talvel ning pidevat tolmu tänavatel kevaditi. Põhjuseks tuuakse ka kolimist mujal pakutavate paremate töö- ja õppimisvõimaluste pärast. Mõned elanikud peavad piirkonna puuduseks ka ahiküttega elamuid, mida Karlovas palju leidub, ning muinsuskaitse keelde.

3.2. Temaatiline analüüs

Intervjuude analüüsimisel sooviti leida peamiselt vastust kolmandale uurimisküsimusele, mis selgitab erinevate ühistegevuste tähendusi ning nende seost kogukonnatundega temaatilisel analüüsil leitud teemade järgi. Järgnevalt on toodud tulemused intervjuudest alapeatükkidena teemade kaupa ning lisatud neile parema ülevaate saamiseks juurde ka alamkategoriad, mille kaudu teemad moodustati.

3.2.1. Ühine elulaad - rahulikkus, keskkonnasäästlikkus, aedlinnalise elukeskkonna tähtsustamine

Intervjuudest tuli välja, et elanike meelest on nende kodukohas valdav vaikne ja rahulik elustiil, mis erineb täielikult kesklinnast, olles samas sellele asukohalt niivõrd lähedal. Karlovas hindavad inimesed sealset vaikset elu ja on murelikud, et autosid järjest juurde tekib ning neid kuhugi parkida ei ole. Kuivõrd Karlovas on olnud üleval arutelu, et muuta Karlova üldse autovabaks, siis see mõte siiski kõigile elanikele ei meeldi. Üldiselt on aga intervjueeritavate sõnul keskkonnasäästlikkus karlovlaste seas oluline teema.

*„Mulle on jäänud silma, et karlovlased hindavad nagu sellist rahulikku ja säästlikku elukeskkonda. Viimati oli suur arutelu selle üle, et miks Tähe tänav on tehtud kahesuunaliseks ja miks võiks olla Karlova üldse autovaba ja mida kõike. No see on natuke liiga radikaalne.“ **Kaasalööja, N, 31***

*„Karlova inimestele on oluline, et nende elukeskkond püsiks rohelisena, seal oleks väike liikluskoormus. Kui see on selline mitte nagu kokkulepe vaid vaikimisi arusaam, siis on kogukonnatunne tugevam.“ **Kaasalööja, N, 31***

Sarnast elustiili peetakse Karlovas küllaltki oluliseks kogukonna sees. Elanikke iseloomustab ka aedlinlik eluviis, kuna Karlovale on iseloomulikud rohelised aiad ja õued, mida elanikud meelsasti korras hoiavad ja oma aega sinna panustavad. Seda tehakse, kuna esiteks Karlovas on elanikel see võimalus: puuduvad valdavalt kõrged paneelmajad, kus puuduks oma õueala. Karlovas on palju kortermaju ühiste hoovidega, kus on mänguväljakud hoolitsetud peenra ja muruga ning intervjueeritavate sõnul hoitakse neid ühiselt korras ning sellesse panustavad enamjaolt kõik korterid majas. Aedasid hoitakse korras enda heaolu nimel ning kuna tahetakse neid rõõmuga teistele näidata ja seeläbi Karlova eripära kaunite ja korras aedade näol rõhutada.

*„Ei tea kas just päris elustiilik seda saab nimetada, aga siiski tegelikult, et kõpitsen oma aeda, sest noh.. ütleme, et ikkagi väga paljudel nii kortermajadel ja eramajadel on sellised hoovid. Minul Karlovas ringi liikudes pole nagu silma jäänud, et mõni hoov või selline õuemaa oleks nagu totaalselt hooldamata.“ **Eestvedaja, N, 38***

3.2.2. Identiteet kui uhkus - loomeinimesed, loodushoidlikkus, uhkustunne, perekesksus, miljööväärtus

Karlova elanikega intervjuusid tehes tuli koheselt esile, et Karloval on oma kindel identiteet, mis on elanikele tähtis ja mille üle ollakse uhked. Karloval on elanike sõnul see omapära, mis teda teistest linnaosadest selgelt eristab ning tugeval kogukonnal peab see olema. Inimeste iseloomustamisel toodi enim välja selliseid omadusi nagu loodushoidlikkus ja loometegevus. Vanuseliselt toodi elanikkonnana välja enim 30-ndates inimesi, kellel on väikesed lapsed. Samas elab Karlovas palju tudengeid, aga ka vanemaid inimesi. Kuid üldine keskkond tundub intervjuueeritavate arvates selline noorem.

*„Keskmine karlovlane võiks olla loodushoidliku mõtteviisiga, võib-olla kalduma sinna loomingulisema natuuri poole, mul on jäänud selline mulje... seal on palju loomeinimesi vähemalt liikvel. Selline kirjanike ja kunstnike vaim natuke. Lastega peresid on siin samuti palju, see on hea koht neile.“ **Kaasalööja, N, 31***

*„Selline hoiak siin on üsna looduslähedane. Ma kujutan ette, et Karlovas ei ela inimest, kes oleks näiteks nõus, et Tartu lähedale ehitataks tselluloosi tehast. Ühesõnaga, ma arvan, et näiteks Annelinnas või muus sellises nii-öelda „magalas“ on neid inimesi, aga Karlovas ei ole, ma arvan.“ **Aktiivne lüge, M, 57***

Karlovas on palju vanu puithooneid, nii korda tehtuid kui ka seisus, mis tegelikult vajaks uuendamist. Sealset miljööväärtuslikku ala on aga muinsuskaitse tõttu küllaltki keeruline lõhkuda ning suur osa karlovlasi (eriti põliskarlovlased) on ka selle vastu. See hoonestus on nende sõnul Karlova identiteet. Ka Karlova Seltsi poole pöörduakse eestvedaja sõnul enim planeeringute ja miljööväärtuslike hoonete teemadel. Kui esineb mingi Karlova elanike elukeskkonda häiriv või lõhkuv aspekt, ollakse valmis selle eest ühiselt võitlema. Samuti peetakse karlovlaste seas tähtsaks roheluse säilitamist tänavapildis.

*„Need teemad, mida ikka küsitakse ja mis esile kerkivad, on ikkagi kõik need planeeringud, et kas minu naaber võib mulle ikkagi sinna kõrvale ehitada ja kolmekordse maja, kui seal on olnud kogu aeg ühekordne maja. Teine teema, mis on see miljööväärtuslik, et meil on ikkagi väga mitmed ehitised miljööväärtuslikud ning seetõttu antakse ikka aeg-ajalt teada, kui kuskil võetakse ka korralikud vanad aknad maha ja pannakse plastraamid asemele. Siis saame selgitada...“ **Eestvedaja, N, 38***

„Tore asi oli, et linn renoveeris kõnniteid. Samas võeti puud maha. Lubadus oli, et pannakse pärast uued puud. Aga noh asfalteeriti ära kõik. Ja siis, aktiivsed inimesed kontakteerusid linnaga ja kuskil nädala pärast tuldi, saagisid augus ja noh istutasid need puud. Nii et, asi toimib.“ **Aktiivne liige, M, 57**

3.2.3. Sõbrunemine lähikondlastega – kontakti loomine kogukonnas, suhted naabritega, positiivsed isiklikud kogemused, hoolivustunne, kogunemiskohad

Läbiviidud intervjuude põhjal võib öelda, et elanikel tundub olevat lihtne oma kodupiirkonnas teistega kontakti luua. Karlovas pole kõrguvaldavaid paljukorterilisi kortermaju, see-eest on seal aga valdavalt paarikordsed mitmekorterilised kortermajad, millel on ka ühised hoovid, mis intervjuueeritavate sõnul soodustavad inimeste omavahelist suhtlust ja läbikäimist. Nagu juba elulaadi peatükis välja tuli, siis ühised aiad Karlova kortermajades panevad sealseid elanikke koos oma õuealade eest hoolt kandma. Teisalt suhtlevad omavahel ka eramajade elanikud. Inimesi iseloomustatakse valdavalt sõbralikeks, viisakateks ja abivalmiteks. Kogukonnas on intervjuueeritavate sõnul märgata küllaltki palju initsiatiivikut, kuid on ka elanikke, kes on lihtsalt passiivsed või kelle tegevused on suunatud Karlova linnaosast väljapoole. Kuivõrd Karlovas leidub aktiivseid inimesi, kes loovad rohkem teiste elanikega kontakti, siis suurema osa inimeste jaoks sotsialiseerumine siiski oluline eesmärk ei ole, nagu tõi intervjuus välja ka kaasalööja.

„Minu eesmärk üritustel on ise meeldivalt aega veeta ja kohtuda oma sõpradega. Mitte seda, et ma lähen ja hirmsasti sotsialiseerun teiste karlovlastega... On tore, aga see pole selline eesmärk.“ **Kaasalööja, N, 31**

„Kontakti loomine.. Ma arvan, et lihtne oleks, ma pole püüdnud lihtsalt. Et vist ei ole jah ise näidanud initsiatiivi. Minu tegevus koondub valdavalt Karlovast väljapoole paraku, et see on mulle pigem elukoht lihtsalt.“ **Passiivne liige, N, 28**

„Karlovas domineerivad peamiselt korterid, aga nad on valdavalt väikesed, viiest kuni seitsme-kaheksa kuni kümne korterini. Ja neil selline aiaala või õueala. /.../ Inimesed käivad läbi ka eramajades, suvel on aia väravad lahti ja nagu suhtlus üle aedade nagu käib, aga lihtsalt võib-olla nad ei ole nii palju sunnitud läbi käima, kui kortermajas elavad inimesed.“ **Eestvedaja, N, 38**

Kõigi intervjuueeritavate sõnul on Karlovas elanikel valdavalt hea läbikäimine naabritega ning tunda on hoolivust naabruskonnas. Kui varitseb mingi oht või kellelgi näiteks lemmikloom kadunud, teavitatakse sellest kohe Karlova elanike listis. Üksteist aidatakse rõõmuga. Samuti

on intervjuueeritavatel isiklikke meeldivaid kogemusi ja lugusid, mida rääkida ja hea tundega meenutada. Samas tuuakse välja, et suuremaid ühiseid tegevusi naabritega toimub siiski vähe.

„Ma mäletan väga hästi seda, kui me kolisime Karlovasse, siis me kolisime korterist, kus meil oli pesu kuivatus pesurestil, siis mulle nii meeldis, et oo, et nüüd me saame õues kuivatada, aga meil ei olnud pesulõkse, sest pesurestil pole pesulõkse vaja. Viisin siis pesu kuivama ja läksin kiiresti poodi lõkse ostma, tagasi tulles olid naabrid minu pesule lõksud pannud. See on mul siiani meeles. Nii väike asi, aga see oli nii tore žest.“
Kaasalööja, N, 31

„Karlova listis ja Facebook`i lehel arutatakse asju ja siis postitatakse sinna näiteks, et vot läks kaduma koer või kass, et kes on näinud. Või siis märkasid kahtlast inimest ja justkui vargad on liikvel.“ **Aktiivne liige, M, 57**

„Naabritega ikka arutad, et kes muru niidab ja kes lund lükkab, aga sellist suuremat umbes ma ei tea laste sünnipäevade tähistamist ma ei ole kohanud.“ **Kaasalööja, N, 31**

Intervjuueeritavad tunnetavad lisaks Karlova suurt osa elanikke ühendavale kogukonnale veel väiksemate kogukondade olemasolu suurema sees, mis koonduvad tihtipeale mingi konkreetse koha või tegevuse ümber. Peamiseks kohtumis- ja kogunemispäigaks kogukonnas peetakse Karlova baari ehk Barlovat, mis ei kujuta endast niivõrd traditsioonilist baari, kuivõrd hubast ajaveetmiskohta karlovlaste seas, kus on alati rahvast ja midagi toimub ning kus saab ka lugeda ja lauamänge mängida. Samuti peetakse kogukondlikeks kogunemiskohtadeks ettevõtet Karlova Kohv ja Kuu poodi. Karlovlastele omanäoliseks kohvikuks on ka Anna Edasi kohvik. Samuti seletatakse piirkonnas tajutavat loomingulist hõngu kunstikooli asumisega Karlovas. Populaarseks kohaks on kaasalööja sõnul ka Loodusmaja, mis ei kuulu küll ametlikult Karlova alla, kuid meelitas endale igapäevaselt ligi palju karlovlasti. Töö autori koostatud kaart, kus on märgitud Karlova elanike peamised kogunemiskohad, asub lisades (lisa 4).

„Mulle tundub, et on tekkinud juurde selliseid väikseid kogukondi suurema sees. Et ongi seesama Barlova, mis ongi selline avalik ruum, kus inimesed saavad koos käia. /.../ Tundub, et see üks koht on väga palju mõju avaldanud sellele, et inimesed Karlovas rohkem omavahel suhtlevad.“ /.../ Siis on kindlasti oma kogukond, mis koondub Karlova kohv ettevõtmise juurde, mis toob siis kokku teatud toidu austajad. Ning kindlasti on meil kogukond, mis seostub Kuu poega, et meil on olemas veel jätkuvalt üks väike poekene, mis linnaosas toimetab. **Eestvedaja, N, 38**

„Ei oska täpselt kirjeldada seda, et mis nad siis täpselt teevad. Ma näen, et nad istuvad Barlova kõrtsi juures. See on üks keskpunkt, rohkem ma ei tea.“ **Passiivne liige, N, 28**

„Peamine elu käib ilmselt seal niinimetatud Süda-Karlovas, mis jääb ma arvan, et see on Väike-Tähe ja Eha tänava vahele.“ **Aktiivne liige, M, 57**

3.2.4. Aktiivsuse olulisus – seltsi roll, aktiivsus väljaspool seltsi, osalemine ühistes tegevustes

Kuivõrd Karlovas peetakse domineerivaks pigem rahulikku elustiili, siis korraldatakse seal küllaltki palju ning aktiivseid liikmeid on intervjueeritavate sõnul samuti üle poole elanikkonnast. Kuna Karlovas tegutseb Karlova Selts, siis on sellel kogukonnas küllaltki oluline roll, kuigi aktiivseid liikmeid leidub ka väljaspool seltsi. Igal kevadel toimuvad linnaosas Karlova Päevad, mida pidasid kõige olulisemaks sündmuseks kõik intervjueeritavad. Seda korraldab suures osas selts, aga palju on sealjuures ka tegutsemas aktiivseid liikmeid, kes seltsi ei kuulu: näiteks leiab Karlova Päevadel palju kodukohvikuid, kus inimesed lahkelt oma koduaiad üheks päevaks kõigile huvilistele avatud kohvikuks muudavad. Kohvikuid on terves Karlovas sel päeval kokku üle kolmekümne. Intervjueeritavad peavad seltsi olemasolu linnaosas valdavalt vajalikuks, kuid ei arva, et selleta neil midagi tegemata jääks. Eestvedaja sõnul on Karlova Seltsi rolliks olla vahendaja linna ja elanike vahel.

„Selts on see, kes linnaga suhtleb, ongi see vahendaja pigem elanike ja linna vahel. Et just keegi üritas siin linnaga läbi rääkima minna ja saigi linnalt vastuse, et rääkige seltsiga läbi, kes siis noh kutsub inimesi nagu kokku. /.../ Ma nagu ei tahaks öelda, et selts kuidagi kogukonda juhib, võib-olla, et selts on see, kes tähelepanu linnaosale tõmbab.“ **Eestvedaja, N, 38**

„Näiteks mina ei ole Karlova Seltsi liige, kuigi ma olen võib-olla keskmiselt aktiivne siin Karlovas. Ma ei näe, et ma oleksin selle tõttu nüüd kuidagi haavatavam, et mul ei oleks seljatagust. Ma olen väga heas positsioonis enda meelest.“ **Aktiivne liige, M, 57**

Ühised tegevused on intervjueeritavate sõnul kogukonnas tähtsal kohal. Nagu juba küsimustikust selgus, siis teevad karlovlased erinevaid ühiseid tegevusi ja oskavad neist päris paljusid nimetada. Tuli välja, et intervjueeritavad käituvad ühisürituste korraldamisel ja nendes osalemises küllaltki täpselt vastavalt oma rollile (rollid defineeritud metoodika osas). Kevadet peetakse kõige aktiivsemaks perioodiks, mil toimuvad ka Karlova Päevad ning arvatakse, et see on ka parim aeg ühiseks tegevuseks ja kogukonnas sidemete loomiseks.

„Peale selle Barlovas istumise ei oskagi midagi pakkuda... Mingid luuleõhtud on seal aias vahel, see aasta korra olen näinud, et toimub. Mingid koertenäitused pidid kuskil toimuma vist. Karlova Päevad praegu.“ **Passiivne liige, N, 28**

„Olen siinamaani võtnud osa kõige rohkem sellistest kevadistest, kas Karlova päevad ja sellised üritused. Võib-olla see tuleb hästi palju sellest, et see aeg on nii mõnus varasuvihiliskevad, millal need toimuvad. /.../ Ma käin loodusmaja üritustel.“ **Kaasalööja, N, 31**

„Kui on niisugune detailplaneering tulemas ja vaadatakse kohalike inimeste arvamust, siis me arutame seda oma listis ja mõnikord tuleme ka füüsiliselt kokku. Mina tegelen

rohkem kultuuriüritustega. Seal Eha-Roosa kirjandusõhtu osas ja siis vahel olen Karlovas teinud ja ise üles astunud ikka aeg-ajalt. “ **Aktiivne lüige, M, 57**

3.2.5. Sarnane mentaalsus – hingeline side kohaga, emotsionaalne side inimeste vahel, ühised väärtused, kuuluvustunne

Intervjueeritavate vastustest võib välja lugeda, et Karlova elanikud tunnevad ka justkui hingelist sidet oma kodukohaga. Kui küsida intervjueeritavatelt, et milline osa ruumiliselt on nende jaoks Karlova, siis tõdesid kõik, et see pole nende jaoks mentaalselt sama, mis tegelikult ametlikud linnaosa piirid. Kõige vähem tunnetavad intervjueeritavad Karlovana Emajõeäärset piirkonda. Kui ametlikuks piiriks sealt poolt Karlovat ongi Emajõgi, siis informantide sõnul lõppeb Karlova tunnetuslikult isegi valdavalt Aleksandri tänavaga. Ollakse seisukohal, et Turu tänav lõhub seda Karlova olemust. Arvatakse ka, et tehase tänavast edasi enam niivõrd Karlova tunnet ei ole. Intervjueeritavate tajutud Karlova tunnetuslikud piirid on märgitud katkendliku joonega ka kaardil (lisa 4). Teisalt tunnetatakse Loodusmaja Karlova osana, ehkki see ametlikult seda ei ole. Loodusmajas toimub väga palju igasugu üritusi Karlova Päevade ajal ja ka muidu aastaringselt ning seda kohta külastavad paljud karlovlased. Loodusmaja on märgitud ka kaardil (lisa 4) ning sealt on näha, et see jääb asukohaliselt täiesti kesklinna.

„Ma tean, et ametlikult on Karlova umbes jõeni välja ja kuskile sinna Ropkamõisa. Aga mulle ikkagi tundub, et kuskilt Aleksandri tänavast edasi enam jõe poole - see minu jaoks enam Karlova ei ole.“ **Kaasalööja, N, 31**

„Tunnetuslikult mulle tundub natuke, et Turu tänav lõhub. Et kui vaadata nagu seda ametlikku piiri, siis see Turu tänavast edasi, kus siis on Karlova sadam ja see kõik tegelikult ka veel Karlova seal, siis vahepeal see suur Turu tänav noh, mulle tunnetuslikult nagu tundub, et see piir läheb minu jaoks sealt enne.“ **Eestvedaja, N, 38**

Karlovat peetakse üheks parimaks linnaosaks Tartus kus elada ning intervjueeritavad väitsid, et ei soovi Karlova üldist meeldivat elukeskkonda hinnates sealt ära kolida. Samas tõi üks intervjueeritav välja, et peab ilmselt kolima, kuna vanas kortermajas pole nii häid ja kaasaegseid tingimusi ning korralikumate elupaikade hinnad Karlovas on kõrged.

„Tundub, et pean siiski kolima. No vaadake siin ringi (viitab väiksele küllaltki väsinud ilmega toale oma korteris)/.../Ma ei mahu siia ära. Ja siin ongi sellised elamistingimused enamasti kui Sul just väga palju raha ei ole.“ **Passiivne lüige, N, 28**

Äärmiselt oluliseks pidasid intervjueeritavad kogukonnatunde puhul emotsionaalset sidet inimeste vahel ja seda, et elanikel oleksid ühised üldised väärtused ja eesmärgid. Intervjueeritavad tõid välja, et kogukond tähendab kuulumist ja kogukonnatunne kinnitab ja

süvendab seda kuuluvustunnet. Kuivõrd kogukonna mõiste puhul peeti oluliseks sh ka geograafilist asukohta, siis kogukonnatunde määratlemisel ei ole see intervjuueeritavate sõnul sugugi tähtis aspekt.

„Kogukonnatundega on esikohal, või noh on olulisem see mentaalne pool, mitte see kus elad. Et kui Sa ikka tunned, et on päris palju inimesi, kellega Sul on midagi ühist, siis tunnedki end kogukonna liikmena. See on umbes samamoodi nagu näiteks Facebook`is on see kogukond Nostalgiline Tartu ja suur osa sellest, selle grupi liikmetest ei ole tartlased. Aga nad tunnevad, et neil on midagi ühist Tartuga. Siis selles see mõte ongi.“
Aktiivne liige, M, 57

Kogukonna liige võiks olla inimene, kes sisimas tunneb, et ta kuulub sinna kogukonda. Ma ei paneks sinna mingit piirangut, et peab mingi osalema aastas kolmel üritusel.
Kaasalööja, N, 31

3.2.6. Põlvkondlikud sidemed – eelnev põlvkond kogukonnas, järeltulevad põlved, traditsioonide jätkamine

Intervjuudest tuli välja, et kuskil elades ja selleks, et kogukonnaelu arendada, on oluline ka eelnevate põlvkondade aktiivsus samas kogukonnas. Kui seda aktiivsuse mentaliteeti on juurutatud juba põlvest-põlve, siis on järgnevatel põlvedel ka soov seda edasi kanda. Samuti on intervjuueeritavate sõnul aktiivsetel elanikel, kes ei oma eelnevat põlvkondade vahelist sidet Karlovas, soov oma tõekspidamisi ja kogukonna olulisust oma lastele õpetada. Kuna Karlovas on palju noori lastega peresid, siis on hea ja turvaline elukeskkond neile küllaltki oluline. Samuti tahavad lapsevanemad, et nende järeltulijad oskaksid väärtustada oma elukeskkonda ja seda kuhu nad kuuluvad.

„Minu suhtumine või hoiak Karlovasse sai alguse Nõukogude ajal, siis kui minu vanaema elas kuni oma surmani Eha tänaval ja ma käisin tal külas. /.../ Ei saa salata, et mind motiveerib siin kogukonnas midagi tegema ka just see, et minu vanaema elas täpselt samas majas, kus ma nüüd korraldan igal aastal... Mul on sellest nii head mälestused ja ma lihtsalt tunnen mingisugust kohustust seda teha.“
Aktiivne liige, M, 57

„Minu jaoks kõige olulisem on see, et neid asju linnaosas teha selle mõttega, et lapsed näeksid, et noh see elukeskkond ei ole midagi sellist, mis tekib kuskilt iseenesest, et peab ise sinna panustama. Ja selle läbi tekib see identiteet, et ma tean, kuhu ma kuulun, kus mu juured nagu on, et kui oled ikkagi nagu sellises toredas linnaosas, kus on väärtused, et see on Karlova.“
Eestvedaja, N, 28

4. Arutelu

Küsitluse ja intervjuude vastuseid analüüsides selgus, et Karlova elanike kogukonnatunnet mõjutavad erinevad tegurid ning olulist rolli mängivad sealjuures kogukonnas korraldatavad ühised tegevused. Kuivõrd küsimustikule vastajatel esines oma rolli määramisel kogukonnas teatud ebakõla ühistes tegevustes osalemise sagedusega, siis intervjueeritavad käitusid täpselt töö metoodika osas kirjeldatud kogukonna rollide definitsioonide järgi. Töö käigus selgusid Karlova elanike peamised ühised tegevused ning kogukonnatunnet kujundavad aspektid: eluviis, identiteet, sõbrunemine, aktiivsus, mentaalsus, juured.

Töö peamise tulemusena selgus, et kogukonnatunne Karlovas on tugevalt seotud eluruumiga. Seda kinnitasid temaatilisel analüüsil moodustatud teemad, kus iga peateema sisaldas mingit ruumilist aspekti. Tuli välja, et Karlova elanikud tajuvad oma linnaosa piire hoopis teisiti kui need ametlikult on. Eriti lõhub Karlovat elanike jaoks tunnetuslikult Turu tänav. Karlova elanike peamised kogunemiskohad koonduvad kõik valdavalt Tähe tänava äärde. Ka kvantitatiivses analüüsis tuli välja ruumiline aspekt: ühe olulisima tunnuseks kogukonna mõiste juures märgiti ühist elukeskkonda/tegevusruumi. Geograafilist asukohta on olulisima tunnuseks maininud ka hilisemad autorid, kelle meelest viitab kogukond kõige sagedamini elanikkonnale, kes elab asukohaliselt mingites piirides ning omab sealjuures ühiseid väärtusi ja huvisid (Williams ja Durrance, 2009). Samas kogukonnatundega asukohal olulist seost ei nähtud.

Karlova elanike iga-aastaseks oodatuimaks sündmuseks on Karlova Päevad, millest võtsid osa enamik küsimustikule vastajaid ning ka kõik intervjueeritavad. Elanikud osalevad kohalikel aruteludel nende elu Karlovas puudutavatel teemadel. Võetakse osa ka kultuuriüritustest ja talgutest, kuna loometegevus ja loodushoidlikkus on karlovlastele olulised teemad. Karlovas on palju lastega noori peresid ning toodi välja, et Karlovas võiks toimuda rohkem tegevusi peredele ja olla kohti, kus saaksid vanemad koos lastega käia.

Kuivõrd eluviis ja identiteet mängivad kogukonna loomisel ja ühtsustunde tajumisel suurt rolli, siis kogukonnatunne tekib rohkem jagatud emotsionaalsel sidemel elanike seas, kus on väga olulisteks tunnusteks sh kontakti loomine, suhtluse kvaliteet, toimivad ühised üritused/tegevused ja hingeline side (McMilan ja Chavis, 1986). Töö käigus tehtud uurimus tõi välja, et Karlova elanikud hindavad kogukonnatunde tekkel kõrgelt mentaalset poolt ja nn mittemateriaalse „ühise“ olemasolu. Kontakti loomine on Karlova elanike sõnul nende

kodupiirkonnas lihtne ning tajutakse ja väärtustatakse suhtluses nii nõrku kui tugevaid sidemeid, millest inimese suhtevõrgustik koosneb (Putnam, 2000).

Linnaosas tegutseval Karlova seltsil on kogukonna elus kindlasti oluline roll, aga ilmselt kõik piirkonna elanikud ei tunne sellega seost ning ühiselt tegutsetakse ka ilma seltsi eestvedamiseta. Nagu väitsid Holvandus ja Leetmaa (2016), siis ka Karlova elanikud tunnistasid, et asumiseltsid on tähtsad kohaliku piirkonna arengu juhtimisel erinevate tegevuste korraldamise näol ja osalemisega kodukoha planeerimisprotsessis. Seltsi rolliks on olla ka vahendaja linna ja elaniku vahel, kodanike murede/ettepanekute edastamisel. Aktiivseid liikmeid on Karlovas palju ning seltsi kuulub neist võrdlemisi väike osa.

Kogukond võib baseeruda mingil väiksemal huvigrupil ja inimene võib olla korraga mitme kogukonna liige (Fraser, 2005). Karlovas on eritüübilisi kogukondi, mida seovad erinevad nähtused. Järjest rohkem tulevadki esile väikesed kogukonnad suurema sees, mis on koondunud mingi piirkonnas tähendusliku kogunemiskoha juurde või kujunenud välja lähinaabruses. Karlovas on peamiseks kohtumispaiagaks Barlova baar, mis on elanike sõnul täiesti asendamatu koht ning ilmestab kogukonda.

Liu ja Blesser (2003) peavad tähtsamateks teguriteks kogukondlikus aktiivsuses muuhulgas haridust ja kogukonnas elamise aja pikkust. Kuna veebiküsitlusele vastajatest 80% olid kõrgharidusega ja kõik intervjueeritavad osutasid samuti kõrgharidusega isikuteks, siis võib järeldada, et Karlovas on valdavalt aktiivsed kõrgharidusega elanikud. Kogukonnas elatud aja pikkus on samuti määrav, kuna uued kogukonna liikmed vajavad tavaliselt paari aastat kogukonda sisseelamiseks ja sellega tutvumiseks, seevastu on vanemad inimesed ja põlised elanikud pigem passiivsed. Töös tuleb ka välja, et aktiivsete naiste osakaal on võrdlemisi suurem aktiivsete meeste arvust, kuna veebiküsitlusele vastanutest olid koguni 72% naised.

Nii veebiküsitlusele vastajad kui intervjuudes osalejad pidasid kogukonnatunde tähtsust kodupiirkonnas küllaltki suureks ning oldi veendumusel, et Karlovas on tunda keskmisest suuremat kogukonnatunnet. Kogukonnatunne algab oskusest ja soovist teha ning toimetada koos, luua traditsioone ning panustada oma koduuksest kaugemale.

Antud töö puhul võib välja tuua, et on tõenäoline, et töö tulemusi mõjutab uurimismeetodite läbiviimise aeg kevadel aprillis-mais, mil on Karlovas aktiivsem periood ja toimub rohkem ühiseid tegevusi, sh Karlova Päevad. Juhuvalimi puuduseks võib lugeda seda, et töös ei saanud esindatud kõik vanusegrupid ning ka sooline jaotus oli küllaltki erinev, mistõttu ei saanud töös tulemusi isikuandmetega eriti seostada.

Kokkuvõte

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks oli uurida, millised tähendused on elanike jaoks kogukonnas ühistel tegevustel ning mis nende kogukonnatunnet mõjutab Karlova linnaosa kogukonna näitel. Töö teoreetilises osas käsitleti sotsiaalse kapitali olulisust, sotsiaalset sidusust läbi ühiste tegevuste, kogukonna rolli ühiskonnas, kogukonnatunde mõistet ning anti ülevaade Karlova linnaosast kui uurimusalast.

Karlova elanike ühiste tegevuste väljaselgitamiseks tehti esmalt veebiküsitlus, millega jõuti 50 karlovlaseeni. Küsitlusele järgnes intervjuu nelja Karlova elanikuga, kes esindasid kõik aktiivsusest erinevaid rolle kogukonnas: eestvedaja, aktiivne liige, kaasalööja, passiivne liige. Rollid defineeriti töö autori poolt metoodika osas. Kvantitatiivse uuringu käigus saadi teada, milliseid ühiseid tegevusi Karlova elanikud teevad. Kvalitatiivse uuringu abil leiti selgitused ühiste tegevuste, kogukonna ja kogukonnatunde olulisusele. Kõik uurimisküsimused said vastuse ning seega võib valitud uurimismeetodeid õigustatuks pidada.

Töö üldise tulemusena selgus, et ühistel tegevustel on oluline roll kogukonna kooshoidmisel ning kogukonnatunde tekitamisel. Tuli välja, et ühistest tegevustest külastavad karlovlased kindlasti igal aastal Karlova Päevasid. Samuti osaletakse oma kodupiirkonda puudutavatel aruteludel. Palju korraldatakse ka ühiseid vabaajategevusi naabritega, kuid on ka vähem sotsiaalset elanikkonda ja neid, kelle jaoks on naabritega läbikäimisest olulisemad just laiemad kogukondlikud ühised tegevused.

Kogukonna all mõistavad Karlova elanikud seda, et inimeste jaoks on oluline omada kodupiirkonnas ühiseid väärtusi ja eesmärgi, mille nimel koos tegutseda. Samas tuuakse välja, et kogukonna liige saab olla ka ühistest tegevustest osa võtmata, aga kogukonnatunde tekitamiseks on ühistel üritustel osalemine küllaltki tähtis. Kogukonna kooshoidmisel hinnatakse ka Karlova Seltsi olemasolu, kuid aktiivsed elanikud tegutsevad ka omal käel.

Temaatiline analüüs tõi tulemustest välja põhilised intervjuueeritavate sõnul olulised teemad kogukonnatunde olemasoluks ja säilitamiseks, milleks on elulaad, identiteet, sõbrunemine, aktiivsus, mentaalsus ja põlvkondlikud sidemed. Kõik need teemad hõlmavad endas ühiseid tegevusi kogukonnas. Karlova elanikke iseloomustab hea läbikäimine naabrite ja kogukondlastega ning ühised väärtused ja eesmärgid. Karlovlase jaoks on oluline oma elukeskkonna hoidmine ja säilitamine ning oma kodukoha identiteet, mille üle tahetakse uhkust

tunda. Kõigi teemade puhul tuli esile ka ruumiline aspekt, misõttu saab järeldada, et kogukond ja kogukonnatunne Karlovas on tugevalt seotud eluruumiga.

Ühiste tegevuste mõju kogukonnatunde tekkele Tartu linnalistes asumites ei ole teadaolevalt siiani uuritud. Edasistes uurimustes võiks keskenduda teistele Tartu linnaosadele, kuna taoliselt aktiivseid kogukondi on karlovlaste sõnul ka teistes linnaosades ning oleks huvitav võrrelda uurimustest tulenevaid erinevusi linnalises piirkonnas kogukonnatunde loomiseks.

Summary

Joint activities in home neighbourhood and their impact on sense of community: the case of Karlova

Mairin Tann

Both at the geographic and relational levels, strong sense of community appears to be related to a range of positive outcomes for individuals and communities. At the community level, people who have a strong sense of community, hypothetically participate more in joint activities.

The aim of this Bachelor's thesis was to study the meaning of joint activities for residents of a community and the factors influencing the residents' sense of community as exemplified by the community of Karlova district. The theoretical section of this thesis elaborated on the importance of social capital, social cohesion through joint activities, the role of community in the society, the concept of a sense of community, and provided an overview of Karlova district as an object of study.

The first step in gaining insight into the joint activities in Karlova district was a web-based survey. The survey was followed by an interview with four residents of Karlova, all of whom represented different roles in the community in terms of active participation: the initiator, active member, participant, passive member. The roles were defined by the author in the section focusing on methodology. The quantitative survey gave an overview of the joint activities of Karlova residents while the qualitative survey aided in interpreting the meanings of the importance of joint activities, community and a sense of community. All of the research questions were answered, hence the chosen research methods were justified. General results of the study indicated that joint activities are an important factor in the cohesion of the community as well as enhancing a sense of community.

The research question established for the present thesis were as follows:

1. Which are the joint activities of Karlova residents?
2. Which are Karlova's residents interpretations of the concepts of community and a sense of community?

3. Which are the meanings of different joint activities and how are they associated with the sense of community?

The main aspect that surfaced was that one of the most important joint activity is visiting the Karlova Days every year and the residents also participate in discussions that have an impact on their residential area. Numerous joint leisure activities with neighbours are also organised, however, certain segments of the population are less social and for others, joint activities on a wider scale involving the whole community are more important than communicating with neighbours. The residents of Karlova find that community means that it is important for people to have joint values and goals to work towards in their home neighbourhood. On the other hand, the residents pointed out that being a member of a community is possible without participating in joint activities but it still is an important factor in developing the sense of community. The existence of the Karlova Selts (Karlova Association) is also highly valued by the residents but active residents organise activities on their own, too.

Thematic analysis highlighted the themes that the residents considered important in terms of creating a sense of community and maintaining a community. These themes include: lifestyle, identity, making friends, activity, mentality and ties between generations. All of these themes encompass joint activities within a community. Residents of Karlova are characterised by close ties with neighbours and members of the community as well as joint values and goals. Residents of Karlova consider maintaining and caring for their home environment important and they want to take pride in the identity of their home neighbourhood. All of the topics outlined the significance of the spatial aspect, hence it could be claimed that in case of Karlova, the community and sense of community are strongly correlated with the living space.

Kasutatud kirjandus

- Adams, R.E. (1992). A Tale of Two Cities: Community Sentiments and Community Evaluation in Indianapolis and Pittsburgh. *Sociological Focus*, 25, 217-240.
- Adler, P.S., Kwon, S-W. (2002). Social Capital: Prospects for a New Concept. *University of Southern California*, 27(1), 17-40.
- Amin, A. (2008). Collective culture and urban public space, *City*, 12(1), 5-24.
- Brannen, J. (2013). Life Story Talk: Some Reflections on Narrative in Qualitative Interviews, *Sociological Research online*.
- Brennen, B. S. (2013). *Qualitative research methods for media studies*. New York and London: Routledge.
- Bridge, G. (2002). The neighbourhood and social networks, *CNR Paper* 4.
- Buckingham, A., Saunders, P. (2004). *The Survey Methods Workbook*. Cambridge: Polity.
- Chavis, D., G. Pretty. (1999). "Sense of Community: Advances in Measurement and Application," *Journal of Community Psychology*. 27(6), 635-642.
- Chavis, D., A. Wandersman. (1990). "Sense of Community in the Urban Environment: A Catalyst for Participation and Community Development," *American Journal of Community Psychology*. 18(1): 55-81.
- Claridge, T. (2018). What is Bridging Social Capital? *Social Capital Research & Training*.
- Colic-Peisker, V., Robertson, S. (2015). Social change and community cohesion: an ethnographic study of two Melbourne suburbs. *Ethnic and Racial Studies*. 38(1), 75-91.
- Collaborative Urban Governance in Tallinn, Estonia. *plaNext – next generation planning*. 3: 49-66.
- Cowie, C. (1999). Neighbourhood Cohesion and Sense of Community in a Local Church Context.
- Exploring Sense of Community: An Annotated Bibliography. (2004).
- Fainstein, Susan S. (2000) *New Directions in Planning Theory*, *Sage journals*, 35(4), 451-478.
- Farell, S.J. (2004). Neighbourhoods and neighbours: do they contribute to personal well-being? *American Journal of Community Psychology*, 32, 9-25.
- Flick, U. (2009). *An introduction to qualitative research*. British Library.
- Flick, U., Kardoff, E, von., Steinke, I. (2004). what is qualitative research? An Introduction to the field. In: U. Flick, E. von Kardoff & I. Steinke (Eds.). *A companion to qualitative research*. 4-16. London: Sage.
- Forrest, R. ja Kearns, A. (2001). Social Cohesion, Social Capital and the Neighborhood, *Urban Studies*.

- Fraser, H. (2005). Four different approaches to community participation, 40(3).
- Friedkin, N.E. (2004). Social cohesion, 30, 409-425.
- Gottdiener, M. (1994) The new urban sociology. New York : McGraw-Hill.
- Gottdiener, M. (2010). The social production of urban space, University of Texas Press.
- Granovetter, M. (1983). The strength of weak ties:a network theory revisited. Sociological Theory, 1 , 201-233.
- Gregory, D., Johnston, R., Pratt, G., Watts, M., Whatmore, S. (2009). The dictionary of human geography. Wiley-Blackwell, 5th edition.
- Hellam, M. (2006) Sotsiaalne kapital oma võimsaimas vormis. Avatud Eesti Fond, 2007.
- Henning, C. & Lieberg, M. (1996). Strong Ties or Weak Ties? Neighbourhood networks in a new perspective. Scandinavian Housing and Planning Research, 13.
- Holvandus, J. & Leetmaa, K. (2016). The Views of Neighbourhood Associations on Collaborative Urban Governance in Tallinn, Estonia. PlaNext – next generation planning, 3, 49-66.
- Kalmus, V., Masso, A., Linno, M. (2015). Kvalitatiivne sisuanalüüs. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. Tartu Ülikool.
- Kasarda, J.D., Janowitz, M. J. (1974). Community attachment in mass society, American Sociological Review, 39, 328-39.
- Kawachi, I., Berkman, I.,L. (2000). Social cohesion, social capital, and health, Social Epidemiology, Oxford University Press.
- Krishna, A., Shrader, E. (1999). Social capital assessment tool.
- Laherand, M.-L. (2008). Kvalitatiivne uurimisviis. Tallinn: OÜ Infotrükk.
- Lepik, K., Harro-Loit, H., Kello, K., Linno, M., Selg, M., Strömpl, J. (2014). Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. Tartu Ülikool.
- Liu, A.Q., Besser, T. (2003). Social Capital and Participation in Community Improvement Activities by Elderly Residents in Small Towns and Rural Communities, Rural Sociology, 68(3).
- McMillan, D.W., Chavis, M.D. (1986). Sense of community : A definition and theory. American Journal of Community Psychology, 14(1), 6-23.

Putnam, R. D. (1995). Bowling alone: America's declining social capital, *Journal of Democracy*, 6(1), 64-78.

Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.

Putnam, Robert D. (2007). "'E pluribus unum: Diversity and Community in the 21st Century', The 2006 Johan Skytte Prize Lecture." *Scandinavian Political Studies* 30 (2): 137–174.

Tartu Linnavalitsus. (2014). Statistiline ülevaade, 2013, lk 29, ptk „Rahvastik“.

Unger, D.G., Wandersman, A. (1982). Neighbouring in an urban environment. *American Journal of Community Psychology*, 10.

Virtanen, J. (2006). Fenomenologia laadullisen tutkimuksen lähtökohtana. Teoksessa J. Metsämuuronen (toim.). *Laadullisen tutkimuksen käsikirja*. 151-213. Helsinki: International Methelp Ky.

Wellman, B. (1999) *Networks in the Global Village. Life in Contemporary Communities*. Boulder, CO: Westview Press.

Williams, K., Durrance, J.C. (2009). *Community informatics*.

Wyatt, C. J. (2000). When to Use Web-based Surveys. *Journal of the American Medical Informatics Association*. 7 (4), 426-429.

Õunapuu, L. (2014). Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes. Tartu Ülikool 2014.

Interneti allikad

Eesti Rahva Muuseumi (ERM) ajaveeb/blogi. (2015). Asumiseltside roll inimkeskse linnaruumi loomisel. <http://blog.erm.ee/?p=6692> Viimati vaadatud: 20.05.2018

FoodRise Resource Centre. Mixed methods research. http://resourcecentre.foodrisc.org/mixed-methods-research_185.html Vaadatud: 20.05.2018

Haljasmets, K. ja Siim, A. (2010). Karlova asundus ja selle liitumine Tartu linnaga, Õpilaste teadusajakiri „Akadeemiake“, 1(8), 51-114
<http://akadeemiake.ee/wp-content/uploads/2011/09/akadeemiake08.pdf>
Vaadatud: 22.05.2018

Karlova Seltsi kodulehekül. <http://www.karlova.ee/> Viimati vaadatud: 25.04.2018

Tartu Linnavalitsus. (2017). Tartu statistika aastaraamat 2016.
https://www.tartu.ee/sites/default/files/uploads/Tartu%20linn/Statistika/Tartu_statistika_aastaraamat_2016.pdf Viimati vaadatud 28.04.2018

Tartu Linna kodulehekül. <http://www.tartu.ee/et> Viimati vaadatud: 23.04.2018

Viltrop, A. (2016). Kirev Karlova. Vabatahtlike värv blogi. <http://vabatahtlikud.ee/> Vaadatud: 16.05.2018

Lisad

Lisa 1. Küsimustik

Ühised tegevused ja kogukonnatunne Karlovas

Küsimustiku sissejuhatav tekst:

Olen Tartu Ülikooli 3. kursuse Geograafia osakonna tudeng Mairin Tann ning kirjutan oma bakalaureusetööd uurimaks, millised on Karlova elanike ühised tegevused kodupiirkonnas ning nende mõju kogukonnatunde tekkimisel. Küsimustikule vastamine võtab aega umbes 5-10 minutit. Küsimustik on anonüümne ning vastuseid kasutatakse üldistatud kujul. Lisaküsimuste tekkimisel võtke palun ühendust e-maili teel: mairin777@gmail.com
Olen väga tänulik Teie panuse eest.

Küsimused:

1. OSA – Ühised tegevused

1. Milliseid asutusi/kohti külastate Karlovas?

- Kultuuriasutused
- Puhke- ja meelelahutuskohad
- Spordirajatised
- Päevakeskus
- Toidukauplus
- Kohvik
- Lasteaed
- Kool
- Huvikoolid/-ringid
- Noortekeskus
- Ei külasta ühtegi asutust/kohta
- Muu:

2. Millistest ühistest tegevustest võtate osa oma kodupiirkonnas?

- Karlova Päevad
- Talgud
- Infoseminarid
- Ühised arutelud
- Ürituste korraldamine
- Ei võta osa (kui valisite antud vastusevariandi, siis jätkke järgmine küsimus vahele)
- Muu:

3. Kui tihti nendest osa võtate?

- Võtan osa kõigist ühistest tegevustest
- Keskmiselt kord nädalas
- Kord kuus
- Mõned korrad aastas
- Kord aastas
- Harvem

4. Kust saate infot ühiste ürituste ja tegemiste kohta Karlovas?

- Facebook`i kaudu
- Karlova Seltsi veebileheküljelt
- Suusõnaliselt tuttavalt/naabrit
- E-maili teel
- Meediast

- Kuulutusel taval
 - Muu:
5. Kas olete mõnda üritust ise korraldanud? Kui jah, siis millist?
 6. Milliseid üritusi/tegevusi võiks veel Karlovas teha, mis tooks kohalikke inimesi kokku?
 7. Kui tähtis on Teie jaoks suhtlemine naabritega? (skaala 1-10, kus 1-ei ole üldse tähtis ja 10-on väga tähtis)
 8. Milliseid tegevusi teete koos naabritega?
 9. Kas mõni naaber on Teid viimase aasta jooksul kuidagi abistanud? Kui jah, siis kuidas?

Küsimused:

2. OSA – Kogukonnatunnetus

10. Mis ühendab Karlova piirkonnas inimesi?
 - Ühised tegevused
 - Kommuuni- ja seltsielu
 - Sarnane maailmapilt
 - Huvi kultuuri ja loometegevuse vastu
 - Huvi Karlova arengute vastu
 - Ühiseid jooni on raske välja tuua
 - Muu:
11. Milliseid nendest eelmises küsimuses mainitud või muud tegevused ühendavad Teid Karlovaga? Põhjendage.
12. Kui tähtis on Teie jaoks kogukonnatunne kodupiirkonnas? (skaala 1-10, kus 1-ei ole üldse tähtis ja 10-on väga tähtis)
13. Kuivõrd tajute ühtset kogukonnatunnet Karlovas? (skaala 1-10, kus 1-puudub täiesti ja 10-tajun tugevat kogukonnatunnet)
14. Milliste Karlova piirkonnale suunatud kohalike ettevõtmistega (kodanikualgatus) olete kokku puutunud?
15. Kuidas Te hindate Karlova kogukonna aktiivsust eelmisel, 2017. aastal?
 - Olime aktiivsemad kui 2016. aastal
 - Olime passiivsemad kui 2016. aastal
 - Aktiivsus jäi samaks
 - Ei oska öelda
16. Kui paljusid Teie kogukonna liikmetest võib pidada aktiivseteks liikmeteks?
 - 1-20 inimest
 - 21-50 inimest
 - 51-80 inimest
 - Rohkem kui 100 inimest
 - Ei oska öelda
17. Millisest vanusegrupist on Karlova kogukonnas Teie hinnangul kõige rohkem aktiivseid liikmeid?

	Kõige rohkem liikmeid	Ligikaudu pooled liikmetest	Mõned liikmed	Ei ole ühtegi	Ei oska öelda
Kuni 20-aastased	☐	☐	☐	☐	☐
21-40 aastased	☐	☐	☐	☐	☐
41-50 aastased	☐	☐	☐	☐	☐
Vanemad kui 61-aastased	☐	☐	☐	☐	☐

18. Milliseid komponente peate kogukonna puhul oluliseks?

	Pole üldse oluline	Pigem mitte oluline	Pigem oluline	Väga oluline
„Meie“ tunne, mis on kõikidel kogukonna liikmetel	☐	☐	☐	☐
Kogukonnaliikmete ühine elukoht (Karlova)	☐	☐	☐	☐
Kohalike elanike kaasatus kogukonna tegevustesse	☐	☐	☐	☐
Ühised väärtused ja arusaamad	☐	☐	☐	☐
Jagatud ajalugu ja traditsioonid	☐	☐	☐	☐
Koostöövõime tegevuste korraldamisel	☐	☐	☐	☐
Avatus uutele liikmetele	☐	☐	☐	☐
Järjepidev omavaheline silmast-silma suhtlus	☐	☐	☐	☐
Järjepidev omavaheline suhtlus Interneti teel	☐	☐	☐	☐
Võime esindada kogukonna ühtseid seisukohti	☐	☐	☐	☐

19. Mida tähendab Teie jaoks kogukond?

20. Mida tähendab Teie jaoks kogukonnatunne?

21. Kas tahaksite Karlovast lähima 5 aasta jooksul ära kolida? Põhjendage.

ISIKUANDMED

1. Vanus 1) -18 2) 18-30 3)30-45 4) 45-60 5)60+
2. Sugu 1)Mees 2) Naine
3. Emakeel 1)eesti keel 2)vene keel 3)inglise keel
4. Haridustase 1)Põhiharidus 2)Kutseharidus 3)Keskkharidus 4)Kõrgharidus
5. Tegutsemisala 1)Ettevõtja, juht, tippspetsialist 2)Keskastme spetsialist, ametnik, teenindaja 3)Oskustööline, operaator 4) Muu tööpositsioon 5)Töötu 6)Õpilane/üliõpilane 7)Pensionär
6. Sissetulek 1)kuni 320€ 2)321-640€ 3)641-959€ 4)960-1280€ 5)1281-1600€ 6)1600 ja rohkem 7)Puudub kindel sissetulek
7. Mis aastast alates elate Karlovas?
8. Eluaseme tüüp, milles praegu elate 1)Ühepereelamu 2)Kaksik- või kahepereelamu 3)Ridaelamu 4)Vähem kui viie korrusega mitmekorteriline elamu 5)Viie või enama korruselise paljukorteriline elamu 6)Ühiselamu
9. Roll kogukonnas 1)Eestvedaja 2)Aktiivne liige 3)Kaasalööja 4)Passiivne liige

Lisa 2. Intervjuu kava

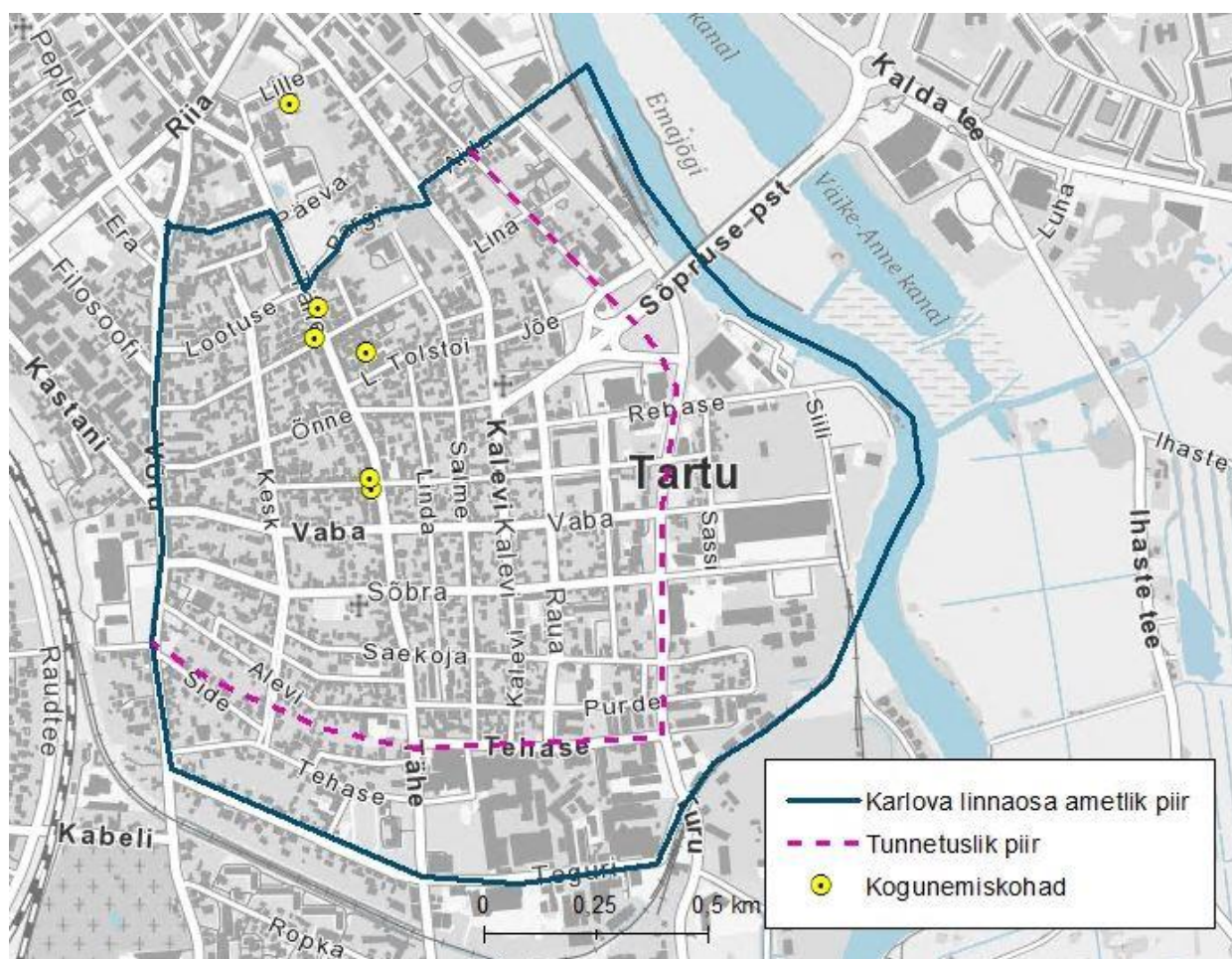
1. Sissejuhataav osa
 - Bakalaureusetöö tutvustus, intervjuu eesmärk
2. Ühised tegevused
 - Palun kirjeldage, millised inimesed elavad Karlovas.
 - Millised ühised huvid võiksid olla/on karlovlastel?
 - Milline ala ruumiliselt on Teie jaoks Karlova?
 - Milliste inimestega Te Karlovas suhtlete?
 - Milliseid ühiseid tegevusi Teie kodupiirkonnas tehakse?
 - Millistest tegevustest ise osa võtate ja miks? Kui tihti?
 - Kas ühised ettevõtmised on Teie arvates olulised? Miks?
 - Kas olete kunagi ise mõnda üritust/ettevõtmist korraldanud? Palun rääkige sellest.
3. Kogukonnatunne
 - Mida tähendab Teie jaoks kogukond?
 - Mida tähendab Teie jaoks kogukonnatunne? Mis seda tekitab?
 - Kuivõrd tajute kogukonnatunnet Karlovas? Kui tähtis see Teie jaoks on?
 - Kuidas hindate Karlova kogukonna aktiivsust?

Kui tähtsaks hindate ühiste tegevuste mõju kogukonnatunde tekkimisel? Põhjendage.
4. Lõpetav osa
 - Palun rääkige endast. Kui vana Te olete, millega tegelete (eriala, amet)?
 - Kust olete pärit? Kui kaua Karlova elanik?
 - Millised on Teie edasised plaanid? Kas jääte siia elama või kolite mujale?

Lisa 3. Intervjuude temaatilisel analüüsil moodustatud teemad

ALATEEMA	PEATEEMA
Rahulikkus Keskkonnasäästlikkus Aedlinnaelise elukeskkonna tähtsustamine	Elulaad
Loomeinimesed Loodushoidlikkus Uhkustunne Perekesksus Miljööväärtus	Identiteet
Kontakti loomine Suhted naabritega Isiklikud kogemused Hoolivustunne Kogunemiskohad	Sõbrunemine
Seltsi roll Aktiivsus väljaspool seltsi Osalemine ühistes tegevustes	Aktiivsus
Hingeline side kohaga Emotsionaalne side inimeste vahel Ühised väärtused Kuuluvustunne	Mentaalsus
Eelnev põlvkond kogukonnas Järeltulevad põlved Traditsioonide jätkamine	Põlvkondlikud sidemed

Lisa 4. Karlova tunnetuslik piir ja elanike kogunemiskohad

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Mairin Tann,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

„Ühised tegevused kodukohas ja nende olulisus kogukonnatunde tekkimisel Karlova näitel“,

mille juhendajaks on Ingmar Pastak,

1.1 reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil,

sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2 üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas

digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 28.05.2018